24.|25. štev. V Ljubljani, dne 24. junija 1922. Leto III.

NOVA PRAVDA

Ljudska knjižnica na Strossmajerjevi ul. 1

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče |7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 2 din. na mesec. — Posamezne ... po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poštnina plačana v gotovini.

Vsebina:

Francija hoče novo vojno. — Evropa pred poginom. — Avstrija umira. — Razmere v Romuniji. — JDS mora vrniti 3 milijone. — Nove volitve? — Kako so umirali naši vojaki letošnjo zimo. — Po kraljevi poroki. — Protidržavne agitacije soc. demokratov v Mežiški dolini. — Politične razmere v Mariboru. — Republikanski shod v Mariboru. — Viničarski kongres. — Delegatski zbor NSS in proslava desetletnice obstanka NSZ dne 25. t. m. v Litiji. — Maksimiranje draginjskih doklad za državne uradnike. — Dr. Šusteršič se vrača v Ljubljano.

Pogled v bodočnost.

Ljubljana, dne 23. junija 1922.

Prerokovati je težka stvar, najtežje v politiki. Črez noč lahko nastopijo razmere, ki prevržejo vse kombinacije. Seveda se zgodi to le ob času izvanrednih razmer. Ali naj štejemo naše razmere med redne ali izvanredne? Vsekakor lahko rečemo, da se naše razmere polagoma utrjujejo, da prehajamo polagoma v normalne čase. Vsaj kolikor je mogoče predvideti, se pri nas s kakim preobratom ne bode začelo; ako pride v doglednem času do preobratov, se bodo ti vršili kje drugje; nedvomno je seveda, da bomo potem po izpremenjeni situaciji prikrojili tudi svoje razmere ter se prilagodili onim, ki jih bo prinesel eventuelni preobrat zapadnim narodom.

Pred vsem nas mora zanimati naš notranji položaj, posebno pa položaj naše stranke v naši ožji domovini, v Sloveniji. Bodočnost naše stranke nam mora biti pri srcu. Ne iz strankarskega stališča, temveč radi tega, ker smo prepričani, da bo narod doživel boljše čase le tedaj, ako pride naša stranka do take moči, da bo mogla urediti razmere po svoji volji. Sedaj nastane seveda vprašanje, jeli upanje, da se to kedaj zgodi?

Naša stranka je še mlada, najmlajša med vsemi slovenskimi političnimi strankami. Komaj je nastopila in doživela prve boje. Prvi nastop je bil srečen in prva zmaga obeta veliko. Kaka bo bodočnost?

Nedvomno ima stranka lep program, katerega hoče še izpopolniti, kakor hitro bodo to zahtevale razmere. Program je veliko, toda še davno ne vse. Več kakor program, je delavnost in poštenost tistih, ki program razumejo, ki so poklicani, da ob danem času program udejstvijo. Na naših voditeljih, na naših zaupnikih, na naših agitatorjih leži naša bodočnost, bodočnost in dobrobit naše države in našega naroda.

Po deželi se vrše nedeljo za nedeljo shodi političnih strank in opazujemo, da je najbolj agilna najmočnejša politična stranka na Slovenskem, to je SLS. Agilnosti se ne more odreči tudi drugim strankam. Kakšne misli obhajajo o priliki teh shodov naše voditelje in zaupnike po deželi. Ali so storili tudi oni svojo dolžnost napram svojemu narodu, ki bi rad prišel do svobode in omike?

Teden za tednom gre stotisoče tednikov med naš narod, pošiljajo jih naši nasprotniki, ki hočejo na novo zasužnjiti naš narod. Ali so naši voditelji in zaupniki po deželi sploh že storili kaj, da bi narod dobival zdravega beriva, ali so že razpečali vsaj vsak po en list našega izbornega glasila »Nove Pravde« med narod?

Roke na srce, malo, prav malo je bilo do sedaj prave zavesti. Malo, prav malo zaupnikov in voditeljev na deželi, ki so se zavedli naloge, ki jim jo je naložila usoda, naloge, da rešijo narod in ga pripeljejo k boljši bodočnosti.

Naša bodočnost bo zaslužena, taka ali taka, veren odsev naše delavnosti ali nedelavnosti.

Strankarska nestrpljivost.

Naši tovariši na vseh shodih povdarjajo, da naj naši pristaši občujejo tudi s pristaši drugih strank in naj jih ne sovražijo radi tega, ker so slučajno drugega političnega mišljenja. To se čuje edino na naših shodih, dočim vse druge stranke hujskajo in vcepljajo sovraštvo do tistih, ki niso njihovega prepričanja.

Mi smo pač nova stranka. Z ustanovitvijo naše stranke smo hoteli napraviti konec starim metodam, ki so se jih posluževali med seboj liberalci in klerikalci, kateri so se sovražili, celo bratje med seboj, na živo in smrt. Mi smo začeli učiti, da stranka ni vse, ampak da je le sredstvo, potom katerega zasledujemo naše cilje. Če je kdo drugega mišljenja, se ga radi tega ne sme sovražiti, ker je to nekulturno in nedostojno našega naroda, marveč se mu mora skušati na lep način razložiti stališče naše stranke in njen program. Mnenja smo namreč, da bo končno zmagala ona stranka, ki ima najboljši program in ki, kar je glavno, tudi najbolje dela za interese naroda v smislu svojega programa.

Naši tovariši se teh naukov tudi drže. Povsod opažamo, da narodni socijalisti občujejo z vsemi drugimi strankinimi pristaši, dočim pri drugih opažamo medsebojno veliko sovraštvo.

Včasih nam je bilo, to odkrito priznamo, zelo težko pogledati v oči tistim, ki so nas hoteli pribiti žive na križ. Spominjamo na žalostno afero iza lanskega leta in na psovke, s katerimi so obkladali naše tovariše. Tudi danes marsikateri težko pogleda v oči pristašu one stranke, ki se še ni opravičila radi težkega očitka, da je uporabljala denar, namenjen za nesrečno Koroško, v svoje strankarske svrhe, kakor da bi bila stranka več kakor narod. Da, težka je včasih strankarska strpljivost, posebno v tem slučaju, ako pomislimo, da je manjkalo samo malo glasov, pa bi bila Koroška rešena, ker se človeku usiljuje misel, da ni morda ravno to krivo, da smo propadli. Kajti, kdor je na Koroškem deloval, ta ve, da je ravno tik pred plebiscitom primanjkovalo denarja, šele v zadnjih dneh je bilo deloma ustreženo željam narodnih svetov. Kaj bi se vse dalo napraviti, ako bi bilo več denarja in to ob pravem času!

To kar se očita demokratom glede Koroškega fonda, je tako težek očitek, da se je treba res premagovati, če hočemo stopiti v stik in odkritosrčno občevati s tistimi, ki so vse to zakrivili. Toda vsi demokrati temu niso krivi, ker je brezdvomno med njimi večina poštenih, ki so bili zaslepljeni, da so se dali zapeljati na demokratsko stran. Zato svetujemo našim pristašem, da to upoštevajo in da se povsod v sinislu naših dosedanjih principov vedejo tako, kakor to odgovarja pripadnikom kulturnega naroda. Krivce, ki so v vodstvu stranke, bo že zadela zaslužena kazen.

Kramerji etc. bodo že obžalovali, da so narodne socijaliste denuncirali na eni strani pri vladi v Beogradu, na drugi strani pa pri vodstvu češkoslovaške narodno-socijalistične stranke kot največje barabe pod božjim solncem. Zadeva je danes pojasnjena in gospodi demokratski — čujte, g. Kramer! — samo priporočamo, da zaprosi za avdijenco pri Pašiću ali pri Štribrniju, ako ima korajžo.

Nas veseli, da se nismo sami maščevali nad Kramerji et Comp., ampak da je za nas delala pravična usoda in čas. Lansko leto smo čutili, da mora priti čas, ki nam bo dal zadoščenje. Trpeli smo. In ni minulo leto, ko nam je bilo dano zadoščenje za vse blatenje naše stranke in naših strankinih pristašev.

N a š p r a p o r j e č i s t. Pri nas ni jeze, ne nervoznosti. Mi se zavedamo, da je na pohodu narodni socijalizem in da ni daleč čas, ko se bo umaknil terorizem pravici, korupcija poštenju.

Naši tovariši naj imajo vselej pred očmi, da smo nova stranka, ki je bila ustanovljena zato, ker so se vse ostale stranke opirale na našo preteklost in ker so videle povsod le svoj lastni jaz. Za nas stranka ni vse. N a d s t r a n k o s t o j e i n t e r e s i n a r o d a. Zato nas ne bi tudi bolelo, ako bi vsled naše poštenosti morda trpela stranka, kajti stranke nismo ustanovili radi stranke, ampak radi naroda, kateremu je treba pomagati.

Naši tovariši naj pokažejo pri vsaki priliki, da so narodni socijalisti pristaši nove stranke, nove ideje. Priporočamo strpljivost, doba klerikalizma in liberalizma je za nami.

Delavci, organizirajmo se!

Večkrat sem med delavci in ni ga, ki bi ne tožil o slabih časih, draginji, mali plači in brezpravnosti. In večkrat poslušam te glasove in se vprašujem, zakaj tako, zakaj nič boljšega za te največje trpine. Pa povprašam tega ali onega, če je in kje je organiziran. Verjemite mi, največkrat dobim odgovor, da ni nikjer, ker nima niti za kruh, nikari še za organizacijo. In tu tiči ravno ono zlo. Zlo je, da si sami ne znamo pomagati in da sami ne skušamo doseči zboljšanja našega bednega stanja. Če bomo čakali, da nam siti in bogati vržejo kak preostanek, bomo zastonj čakali. Ni ga menda med nami poštenega delodajalca, ki bi sam iz lastnega nagiba, lastne volje in dobrosrčnosti primaknil svojim delavcem kaj k mezdi in jim s tem omogočil boljše življenje in jim vcepil s tem veselje do dela. Ni ga med nami takega, ki bi pošteno nagradil delo svojih sužnjev. Ni ga in ga ne bo. In tudi če bo posameznik čakal na tako milost in tudi, če bo vsak zase trkal na duri, ne bo je milosti, še manj pa boljše bodočnosti.

Sem že star delavec. Boril sem se že za svoje pravice, toda nisem še doživel, da bi gospodar prišel k meni in me vprašal, če lahko izhajam s svojo mezdo, da bi mi v negativnem slučaju kaj primaknil. Pa to še ni vse. Vprašamo se lahko, na kaki stopinji stojimo danes mi delavci. Kaj imamo od življenja? Kakšna je naša izobrazba in zakaj je taka? Prijatelji, bodimo odkriti in povejmo si, da smo danes mrtvi stroji in živina, s katero dela vsakdo, kar hoče. Smo mar od koga zaščiteni, nas li morda kdo brani? Le poglejmo veliko stavko v Celju. Je li kdo pomagal bednim, za pravice se borečim trpinom? In kapitalista je kdo ščitil? Kapitalista je ščitila vlada, policija in zveza industrijcev. Delavstvo so preganjali. In zakaj to, prijatelji? Mar bi ne bilo delavstvo bolj potrebno podpore in zaščite kot kapitalist? Tu je jasen dokaz, da za nas ni pravice. Pa še nekaj. Ste li videli kako škodo je delavstvo začetkoma utrpelo radi par »štrajkbreherjev«. In zopet, zakaj to? Zato, ker se delavec ne zaveda pomena organizacije in se ne druži s sotrpinom.

Kamorkoli se obrnemo in kamorkoli pogledamo, vidimo, da smo delavci danes krvavo potrebni dobre in močne organizacije. Ne sme biti delavca, ki bi se ne zavedal, da je sam črvič, katerega lahko vsakdo pohodi, medtem ko je v močni organizaciji lahko lev. In če bi se vsi zavedali tega, mar mislite, da ne bi bilo enkrat konec tarnanja. In mar mislite, da bi še vedno lahko vladal kapitalizem, če bi se mi delavci strnili v eno močno fronto. Naj le bodo razne organizacije, to nič ne škodi. Ampak, ko bo napočil naš čas, takrat moramo vsi kot en mož na plan. Izbrali bomo najboljšo organizacjo in ona nas bo vodila do zmage. Glavno pa je za enkrat, da smo organizirani. Zatorej zavedajmo se, da so nam delavske organizacije prepotrebne in okleninno se jih ter postanimo s tem člani močno organizirane družbe.

Kar nas je narodno-zavednih delavcev vemo dobro, da je naš prostor v Narodno-Socijalni Zvezi. Zato vsi v to kolo. Združimo se in krepimo se, da bomo pripravljeni, ko pride naš dan, ki ni daleč.

Delavci, organizirajmo se!

Položaj naših beguncev.

Govor našega poslanca Antona Brandnerja v 76. seji narodne skupščine o vprašanju primorskih in koroških beguncev.

(Po stenografskem zapisniku.)

Gospodje poslanci! Dejstvo, da je gospod minister šele danes izvolil odgovoriti na to interpelacijo od 20. februarja t. l., kaže zadosti jasno, da se begunskemu vprašanju ni posvetila v vladi nobena važnost. V najnovejšem času doživljamo zaporedoma, da gospodje ministri ne odgovarjajo na interpelacije v predpisanem roku. To hočem tudi pri tej priliki konstatirati, kajti interpelacija, ki je predmet današnje razprave, je bila vložena, kakor rečeno, že 20. februarja t. l. Med tem časom se je marsikaj izpremenilo, gospodje. Begunci so radi tega trpeli veliko škodo, kajti vlada ni postopala tako, da bi s tistim momentom, ko je bila interpelacija vložena, morda šla takoj na rešitev tega vprašanja. To smo čuli iz odgovora. Vlada je pustila interpelacijo nekje ležati zaprašeno. Šele čez dolgo časa po neštetih urgencah vzame gospod minister interpelacijo v rešitev. Begunci so trpeli veliko škodo, ker se je to vprašanje zanemarjalo.

Tu v zbornici se je že govorilo o beguncih. In sicer smo to vprašanje sprožili predvsem mi slovenski poslanci in to iz jasnega razloga, ker so begunci v veliki večini Slovenci. Vi veste, da smo Slovenci izgubili nad pol milijona našega naroda v Primorju in na Koroškem (Slavko Šečerov: »Svi smo izgubili!« — Dr. Momčilo Ivančić: »Vi ne pokažete, da Vas to boli!«) Izgubili smo torej nad pol milijona naših najboljših ljudi. Kajti na Primorskem so najzavednejši, najboljši Slovenci in nihče si ni predstavljal, da bomo kedaj izgubili Postojno, da bomo izgubili Idrijo, da bomo izgubili železnico Št. Peter-Reka. Nikdo bi si kaj takega ne upal niti misliti, a vendar je prišlo do tega. Precej krivde na tem je, ker se je sklepalo o naši meji v

Saint Margariti po porazu na Koroškem in ker v tej delegaciji ni bilo nobenega Slovenca, ki pozna položaj tam pri nas. Tudi je bilo pogrešeno, da so pristali na ratificiranje tega rapallskega ugovora slovenski ministri, čeprav je bilo znano, da je ta naša delegacija prekoračila instrukcije, katere je imela od strani kronskega sveta. Gospod dr. Korošec se je nekaj časa upiral, da ne podpiše, a je naposled vendar le podpisal; gospod dr. Kukovec pa seveda ni smatral niti za potrebno, da se upira podpisu. Mi s tem rapallskim ugovorom absolutno ne soglašamo, ga ne priznamo, ga ne moremo priznati in ga ne bomo nikdar priznali. Krivica, ki se je zgodila našemu narodu v Primorju in tudi na Koroškem, se mora popraviti.

Gospodje! Kljub temu ne bi bilo toliko beguncev, posebno v početku in tudi pozneje, ako bi naša vlada storila kak korak, da bi se zaščitil tam naš element, ako bi naša vlada storila svojo dolžnost proti nam. Naše ljudi se je preganjalo na vse mogoče načine. Osnovala so se v Italiji fašistovska društva, v Nemški Avstriji pa »Heimatsdienst«, ki so naše ljudi preganjala na vse mogoče načine; naša vlada ni smatrala za svojo dolžnost, da bi vsaj enkrat odločno nastopila pri italijanski in avstrijski vladi ali pri mednarodnem razsodišču. Tozadevno so bile že vložene interpelacije, a naša vlada ni smatrala za svojo dolžnost, da bi na taka vprašanja odgovarjala. Ona ima važnejše posle (dr. Milan Korun: »Gospod zunanji minister dr. Ninčić je pobegnil iz dvorane, da bi ne slišal svojih grehov!«) Naša vlada je imela že neštetokrat priliko, da nastopi proti preganjanju naših ljudi tako pod Italijo kakor pod Avstrijo. Naša vlada je imela dostikrat konkretne slučaje, pa ni nastopila (Ivan Deržič: »Pri nas ščitijo nemške grofe in barone!« — Dr. Korun: »Zato, ker prispevajo za kraljeve darove!«) Ona bi morala obtoževati, ona bi morala biti tista, ki obtožuje druge radi preganjanja naših ljudi. Tako pa doživljamo žalostno igro, da smo mi tisti, ki jih obtožujejo drugi. Mi smo pač dovolj opravičeni, da obtožujemo Italijo in Avstrijo radi tega, ker ne ščitita nacionalnih manjšin. Opravičenost je tem večja, ker se pri nas nacionalne manjšine dobro počutijo. V naši državi imajo zlasti Nemci vse pravice; oni imajo zagarantiran razvoj, gospodarski, kulturni in politični. Oni so popolnoma svobodni, se lahko razvijajo kakor hočejo, prirejajo zborovanja, društvene prireditve itd., dočim tam, zlasti v zadnjem času na Koroškem, naši ljudje te pravice nimajo.

Nemci imajo tu šole v svojem materinem jeziku, naši ljudje tam pa nimajo niti pravice do zasebnih šol, katere bi sami vzdrževali. Nimajo niti ene slovenske šole.

Vidite, koliko materijala bi imela naša vlada za kongres lige narodov, ki se je vršil 4. junija v Pragi, da bi tam obtožila druge, ne pa obratno, kakor se je to dogodilo, da so druge države obtoževale našo državo (Ivan Deržič: »Škandal!«) in to iz edinega razloga, ker se naša država ni pobrigala za to, da bi delegacije, ki so šle v Prago, imele s seboj potrebni materijal.

Sam vem to, da se je nekaj dni pred početkom kongresa v Pragi telegrafiralo v Ljubljano in Zagreb, naj se takoj pripravi materijal. V zadnjem momentu so tja telegrafirali. Jaz sem pozneje dobil iz Ljubljane obvestilo, da je konferenca, ki se je tam vršila, sporočila notranjemu ministrstvu, naj materijal, ki se tiče Koroške, zahteva od mene. To se ni zgodilo, ker se gospod minister ni hotel blamirati, da bi s tem pokazal, da nimajo nobenega materijala pripravljenega. Toda, gospodje, oni so pravzaprav imeli materijal, materijala se je poslalo veliko sem iz Ljubljane posebno, kar se tiče Koroške, a ta materijal leži zaprašen. Nikogar ni, ki bi ga uredil, da bi v danem slučaju imeli delegatje materijal pri rokah.

Tako se je dogodilo to žalostno dejstvo, da so drugi obtoževali nas, nas, ki postopamo pravično z nacijonalnimi manjšinami v državi, obtoževali tisti, ki preganjajo naše ljudi na Koroškem in v Primorju, kjer nimajo naše manjšine nobene sigurnosti, garancije za kulturni in gospodarski razvoj in to samo radi tega, ker je naša diplomacija nesposobna, popolnoma nesposobna.

Gospodje! Jaz sem rekel, da se mi ne moremo nikdar odreči krajem, katere smo izgubili. Radi tega je naša dolžnost, da delamo na tem, da se krivica popravi. A kako hočete pri tem delu uspevati, ako z begunci iz onih krajev — to je iz Primorja in s Koroške na ta način postopate? Vi ste že slišali, da begunci iz Primorja in s Koroške niso imeli tu pri nas nikake zaščite, niso imeli nikake podpore, da se jim ni šlo na roko pri oddaji služb, itd. Marsikdo je že obžaloval, da je optiral za našo državo in to iz edinega razloga, ker se naša država ni brigala zanj. To je žalostno dejstvo! Dostikrat se je že nastopilo zanje. Ni prvikrat, da se tu govori o tem predmetu. Že lansko leto se je govorilo in interveniralo o tem, a na kako stališče se postavlja naša vlada?

(Konec prih.)

Politične vesti.

Politični položaj. Komaj so minili dnevi kraljeve poroke, že se govori o parlamentarnih počitnicah. Te počitnice bi se morale pričeti 15. julija. Do tega časa hoče vlada, da se reši proračun, zakon o posojilu in volilni zakon. Da bi se rešile te tri točke, ki so vse jako nujne, se bodo vršile po želji vlade dopoldanske in popoldanske seje. Zanimivo je, da spada med nujne zadeve tudi volilni zakon. Ali znači to, da se bodo vršile v kratkem času vendarle nove volitve? Razmere so postale take, da se menda sam Pašić več ne spozna. In to pove mnogo. Nezadovoljnost raste od dne do dne, nerešeno hrvatsko vprašanje trka vedno glasneje na vrata in hrvatskemu vprašanju se pridružujejo polagoma slovensko, bosansko, vojvodinsko, makedonsko. Pa še mnoge druge pokrajine se oglašajo, vse nezadovoljne z današnjo vlado, z današnjimi razmerami. Ni drugega leka, kakor nove volitve, to je jasno slehernemu našemu državljanu. Bog ve, kaj nam bodo prinesle nove volitve? Radikali hočejo volilni zakon, ki bo njim koristil, demokrati zopet takega, ki bo njim prinesel kar največ mandatov. Še pred kratkim je pisal neki sarajevski list: Demokrati in radikali se tepo, kako bi si prikrojili volilne okraje v Sandžaku, na Kosovem polju in Makedoniji. Toda v teh krajih že davno ni več ne demokratov, ne radikalov. Mislimo, da v tem oziru omenjeni kraji niso osamljeni. Vsaj kar se Slovenije tiče, lahko rečemo, da tu ni ne radikalov pa tudi ne več demokratov, vsaj v takem številu, da bi prišli pri volitvah v poštev.

Preveč od novih volitev tudi ne smemo pričakovati, toda če nam prineso poraz demokratov in radikalov, bo to narodu in domovini v nedogledno korist.

JDS-arski denar. Zanimivo je zasledovati boj, ki se bije med demokrati in ravnateljem Jadranske banke g. Kamenarovićem. Dohtarji in profesorji v demokratski stranki skušajo z vsemi mogočimi »knifi« uiti g. Kamenarviću. Zvijajo se kakor kače. Toda udarci g. Kamenarovića so izborni. Udarec sledi udarcu. Ta teden je pozval g. Kamenarović gospode »državotvorne« ideesarje naj povrnejo tekom osmih dni Jadranski banki oni denar, ki so ga ji neopravičeno vzeli. Je to prav čedna vsotica, tudi za današnje dni. 2,057.036.83 kron morajo vrniti Jadranski banki, 1 milijon kron pa JDS. S tem milijonom je pa stvar taka. Jadranska banka je dala svojčas JDS 1 milijon kron. JDS pa tega denarja ni dobila, temveč so ga dvignili posamezni strankini »državotvorniki«, JDS arska blagajna pa tega denarja nikoli videla ni. Je to prav sitna zadeva za one namreč, ki so denar dvignili in ga iz prevelike skrbi za državo in svojo stranko pozabili dati v blagajno JDS. Je že tako, prevelika navdušenost včasih tudi škoduje. Gospodje pravijo, da denarja niso obdržali zase, kar je popolnoma verjetno; toda kaj pomagajo vse trditve, ko pa je ljudstvo tako radovedno in nedemokratično, da bi rado videlo račune.

Po kraljevi poroki. Sedaj ko je kraljeva poroka pri kraju, se zvedo zanimive stvari. Tako n. pr. poljsko poslanstvo ni moglo prisostvovati poroki, ker je orožnik zadržal avtomobil, v katerem se je peljalo k svečanostim, ker je šofer prehitro vozil. Avtomobil je moral stati na cesti tako dolgo, da so bile svečanosti — končane.

Veliko zmedo so napravili »ordni«. Veliko jih je bilo odlikovanih z »ordni«, še več pa je bilo takih, ki so zastonj pričakovali »jedan orden«. Potem je bilo menda tudi nekaj takih, ki so po bogve kaki zmoti prišli do »ordna«. Tako sta bila odlikovana »sa ordenom svetog Save« dva gospoda avstrijskega poslanstva, menda za to, ker pobijajo avstrijski Nemci koroške Slovence ali pa sta mogoče pomagala, da je kdo »nešto zaradil«. »Lentu svetog Save«, kaj je to, ne vemo, je dobil bulgarski poslanik. Na Čehe so popolnoma pozabili, njihove gumbnice so ostale prazne. Zaradi »Lente svetog Save«, ki jo je dobil bolgarski poslanik, je nastala sedaj precejšnja rabuka. Radikali in demokrati niso zadovoljni, da je dobil bulg. poslanik »lento«.

Jugoslavija in Rusija. Vojni minister je povedal v skupščini, da naša država niti ne misli na kak vojni zapletljaj z Rusijo. Da bi le bilo res.

Kako so umirali naši vojaki letošnjo zimo. Odbor, ki ima nalogo, da preišče, zakaj je obolelo in pomrlo letošnjo zimo toliko vojakov, ki so bili pozvani po naredbi bivšega vojnega ministra Zečeviča, je prepotoval Sarajevo, Mostar, Zeleniko, Baošić in Kotor. V Mostaru je našel barake, ki niso imele ne oken ne vrat, pa so v njih prenočevali vojaki v najhujši zimi 5-6 dni. V Zeleniki je bilo isto. Člani odbora so izpraševali vojake ter izvedeli, da v vagonih, v katerih so se vozili cele tedne ni bilo niti slame, in da so morali ves čas ležati na golih tleh. V Baošiću so našli vojake, ki še nimajo črevljev in hodijo bosi. V Mostaru so vse vojašnice v skrajno slabem stanju. To so lumparije, ki vpijejo do neba. Našim poslancem gre vsa hvala, da so posvetili v ta hlev. Upamo, da bodo krivci to pot vendar kaznovani, kakor zaslužijo. Vojaki vendar niso psi, da bi delali generali z njimi, kar bi hoteli.

Žehta pri »Jutru«. »Jutro« ima sedaj vsaki dan žehto. Gospodje se perejo, da je veselje čitati. Danes dr. Žerjav, jutri dr. Kukovec, potem dr. Kramer, kar nato zopet vsi na enkrat, da zmanjkuje skoraj prostora. Potem pricaplja še dr. Pestotnik, da tudi malo »poriba«, koj nato se nasloni k škafu prof. Reisner in vzame kar »ta velko« rjuho. In tako žehtajo in pero in umazana voda teče po Miklošičevi cesti proti Ljubljanici in zasmraja celo Slovenijo. Od časa do časa pa vrže g. Kamenarović zopet malo »luga« v škaf in začno z žehto znova. Tako pridno se v Ljubljani že dolgo ni pralo, kakor se pere sedaj vsak dan v »Jutru«. Je pač zlo, če se nabere tako velik kup umazanega perila.

Razpuščena hrvatska društva. Vlada je razpustila društva »Hrvatski Sokol«, »Hrvatska žena« in »Hrvatice Katarine grofice Zrinske«. Kakor pišejo hrvatski listi, bo v kratkem razpuščeno še več drugih hrvatskih društev. Kakor se vidi napreduje pod demokratsko-radikalno vlado delo za ujedinjenje našega troimenega naroda naravnost izborno. Le tako naprej. Avstrija je delala tudi tako.

Gliha vkup štriha. Čedni ljudje so ti naši demokrati in radikali. In če bi jih bili golobi skupaj znosili, bi zbirka ne mogla biti lepša. Državo so pognali srečno na rob propada, narod pa v obup. Včasih se namreč zgodi, da »zaradijo« eni več, kakor drugi. In tedaj si skočijo v lase. Toda resnega spora med njimi ni. Eni kakor drugi se le boje, da

Indijski čudeži.

Indija stoji zopet enkrat v ospredju splošnega zanimanja. Imena Gandhi, Rabindranath Tagore in Sadhu Sing skrivajo tajinstveno moč, ki je polna misterij nam nepoznanega čustvenega sveta. Z zanimanjem motrimo ta še kipeči boj za prostost naroda, ki šteje več kot tristo milijonov duš in ki utegne imeti na svetovni razvoj še naravnost velikanski vpliv.

Toda politična stran tega boja nas na tem mestu ne zanima; mi se hočemo baviti s kasto fakirjev, katerih do sedaj nerazkrita dejanja izredno zanimajo učenjake celega sveta. V angleških listih, predvsem v »Times«, »Daily Mail«, v indijski »Lahore Gazette«, v knjigi »Castes and Tribes of Sauthern India« od Edgara Thurstona itd. beremo, kako so preiskavali v zadnjem času kar najnatančneje predstave indijskih čarovnikov, ne da bi bili mogli pojave razložiti naravnim potom, in vprašanje ostane odprto, ali imamo opraviti s fenomeni velikanske še do sedaj nepoznane sugestije, ali pa slone vsi ti razni dogodki na halücinaciji mas, potom katere postanejo šele verjetni, pri tem ko jih trezni človeški razum enostavno ne more pojmiti.

Ena teh ugank je takozvana »trda vrv«. O tem se je do sedaj napisalo vse polno izpovedi prič, potnikov, angleških oficirjev, učenjakov in indijskih velikašev. Da nas bodo naši čitatelji bolje razumeli, hočemo navesti nekaj primerov. L. Nichell poroča 6. februarja l. 1919 iz Ceylona: »Nek Hindu in njegov mali sinček sta prišla pred hotel »Galle-Face« v mestu Colombo .ter se ustavila na robu ceste. Črez nekaj časa je razmotal Hindu dolgo, precej močno vrv, ki jo je imel ovito okoli pasu. Vrgel jo je kvišku in na naše začudenje je obstala vrv kot palica v zraku. Zgornji del je bil malo upognjen, spodnjega dela pa je ostalo približno poldrugi meter na tleh. Mali sinček je splezal po vrvi kvišku in, ko je prišel nazaj, je vrv sama padla na tla. Hindu je zvil vrv okoli prsi, za gledalce pa se niti ni zmenil. Pri tem prizoru je bilo navzočih osem Evropejcev, med njimi moja mati in moj brat.« Bolj enostavna je sledeča izjava, ki jo podaja mornarski oficir M. W. Hutter in je bila natisnjena v »Daily Mail«: »Bil sem na ladji »Whitlaebarn« iz Glasgowa, v luki mesta Kalkutte. Neko nedeljo meseca novembra 1917 je prišel na krov ladje Hindu z dvema otrokoma. Oficirji in moštvo se je postavilo krog njega. Hindu je prosil za volneni končič, ga položil na tla, vzel en konec, ga dvignil kvišku, kakor visoko je mogel. Volnena nit je ostala potem popolnoma sama v zraku, trda kakor bi bila iz železa. Ko pa se je je dotaknil neki pomorščak, je padla takoj na tla.«

Christian van Bern je videl v Liverpoolu indijskega čarovnika, ki je vrgel vrv v zrak. Vrv je ostala tako dolgo v zraku, dokler je čarovnik zadržal dihanje. G. P. Curtis, oficir indijske armade, poroča sledeče: »Jaz sem videl umetnost »trde vrvi« v Khaudale, predstavljala jo je cela skupina indijskih čarovnikov leta 1902. Mlad deček je plezal po vrvi v zrak tako visoko, da je popolnoma izginil izpred naših oči. Trajalo je približno pet minut, predno se je zopet spustil na tla. Predstava je bila na prostem proti poldnevu. Takoj po predstavi sem preiskal vrv, toda našel nisem nič nenavadnega.«

To umetnost se je poskušalo tolmačiti že na različne načine. Nekatera razlaganja izključujejo hipnozo popolnoma. Ako si je izprosil na pr. fakir od pomorščaka volneni končič, je mogoče, da je imel pri sebi še drugi končič, ki ga je potem neopaženo zamenjal. Kar se pa tiče »trde vrvi«, mislijo nekateri, da je najti rešitev te uganke v tem, da so Indijci že pred več sto leti proizvajali metalične kable in da potem spretno manipuliranje napravi vse nadaljno. S tem pa še vedno ni dokazano, kako more človek plezati po taki vrvi in sicer tako visoko, da izgine popolnoma izpred oči. To uganko je skušal rešiti poročnik F. W. Holmes. Njemu se je posrečilo, da je napravil trenutno fotografijo ravno tedaj, ko je bil fantek na vrhu vrvi. Fotografija je bila povečana in na sliki se je opazilo, da ima vrv v gotovih razdaljah debeline, slične onim bambusovega droga. Te pojave je torej znabiti možno raztolmačiti z zdravim razumom, kljub temu, da si še raziskovalci niso na čistem in da trdi eden to, oni drugo.

Toda sedaj pride vrsta poročil in prič, ki nam povedo take stvari, da se nam ježe lasje in ki izgledajo, kakor strašne vizije ter se jih naravnim potom enostavno ne more raztolmačiti.

ne bi prišlo med njimi do razkola; kajti tako imenitna »družba« se ne bo zopet kmalu znašla.

Dalekovidni državniki. Človeku se zdi, kakor da bi sanjal. V Beogradu obstoji rusko poslaništvo. Pa ne poslaništvo sedanje Rusije. To beograjsko rusko poslaništvo zastopa bivšo rusko carsko vlado! In ker carske vlade ni več, *plačuje to poslaništvo naša vlada.* Vse velike države stopajo z današnjo Rusijo v stike, mi pa sanjamo o bivšem carju, Wrangel deli »ordne« in organizira svojo armado v naši državi. Je še kaka država na svetu, ki bi bila slična naši? Mogoče na Marsu, ako imajo tam tudi Balkan in balkanske navade.

Občinske volitve v Ljubljani. Kakor poročajo listi, se bodo vršile občinske volitve v Ljubljani dne 20. oktobra. Soditi po pisavi »Slov. Naroda« je »naprednjake« pred temi volitvami že danes strah. Če bi volili le verižniki in banke, bi »naprednost« ne bila ogrožena, tako pa bo obračunalo ljudstvo z »naprednimi« demokrati enkrat za vselej.

Dr. Žerjav res demisijoniral. Po poročilih demokratskih listov je podal dr. Žerjav ta teden demisijo načelnika demokratskega kluba. Afera z Jadransko banko ga je napravila nemogočega. S svojo brezobzirnostjo in nasilnostjo je uničil marsikoga, mnogo solz je bilo prelitih radi njegove krutosti. Sedaj pa je poiskala usoda njega, dobil je svoje plačilo. Na svetu se pač vse maščuje. Tudi drugi, ki so delali krivice, ne uidejo svoji usodi.

Svetovni pregled.

Po genovski konferenci.

O genovski konferenci in o diplomatih ter državnikih, ki so jo posetili, kroži sedaj sledeči »vic«:

Konferenca je bila končana. Gospodje so spravljali po hotelskih sobah svoje stvari ter se pripravljali na odhod. Hotelirji so predlagali račune.

Lloyd Georg je segel v žep telovnika. Težki, zlati funti so zažvenketali po marmornati mizi.

Schanzer, mogočni minister Italije, je pustil deževati na plačilno mizo lire, srebrnjak za srebrnjakom je zažvenketal. Poklon, ki mu ga je napravil ravnatelj hotela, ni bil niti za stopnjo manjši, kakor oni, ki ga je napravil Lloyd Georgu.

Barthou je potegnil iz gornjega žepa telovnika malo elzevir listnico. Med platnicami je ležala čekovna knjiga banke Crédit-Lyonnais in zlato pero. Gospod Barthou je iztrgal list, ga izpolnil in podpisal. Poklon hotelskega ravnatelja se je ravnal po ugledu velike entente.

Na vrsto pride g. Schober, potrpežljivi kancler Avstrije. Predložili so mu račun. Iz velike torbe vzame dve veliki poli papirja. Znamke so bile na njih, okrogle, trikotne, podolgasti koleki, podpisi čitljivi in nečitljivi in opazke pisane s črno, rdečo, zeleno in modro tinto. Gospod Schober piše številke in besede v razpredelke, črta in piše... piše...

»Oprostite, gospod,« se oglasi ravnatelj hotela, »oprostite, ali je to nakazilo na kako banko, ali...?«

»Ne,« pravi zastopnik zveze planinskih dežel ravnotako prijazno, »to sta dva tovorna lista. Dva vagona nabasana s kronami stojita na postaji Piazza Principe«.

Vsekakor je napravil ravnatelj hotela kretnjo, ki je bila poklonu precej podobna, tako — stosedemdesetsedem stopinj.

Malo nervozno so predložili račun gospodu Čičerinu. Ta je elegantno potegnil duhtečo cigareto, segel v žep, privlekel na dan mal zavojček in ga vrgel na mizo. Kovinsko je zazvenelo.

Pred kratkim so pisali časopisi, da je sovjetska vlada zaplenila po cerkvah zlato. Veliko stotov. Ravnatelj hotela je mislil na zlomljene monštrance, na razbite kadilnice...

»Je radi preračunanja, gospod,« je pridal. »Je to surovo zlato? Ali srebro?«

Gospod Čičerin, ves zavit v cigaretni dim, odvrne mirno: »Ne, to so kliševi naših bankovcev. Natisnite si rubljev, kolikor hočete.«

Evropa in reparacije.

Reparacija se imenuje vojna odškodnina, ki jo mora plačati Nemčija ententi. Ko se je sklenil pred tremi leti mir med entento in Nemčijo, je mislila ententa, da je ubila Nemčijo za dolgo, dolgo časa. Nemčiji se je naložila naravnost ogromna vsota, ki jo mora plačati kot vojno odškodnino. Do tedaj je bilo vse v redu in ententni državniki so bili s svojim delom silno zadovoljni. Nemčija je bila premagana in z vojnimi odškodninami odpravljena vsa nevarnost.

Ne mislimo pisati tega članka v obrambo Nemčije, niti na misel nam ne prihaja to, povedati hočemo le, kako neumno je bil sklenjen mir in pokazati, da izvira vsa gospodarska mizerija, ki jo doživljamo, ravno iz tega miru in da se more zgoditi, da bo pognal ta v Versaillu med entento in Nemčijo sklenjeni mir Evropo v pogin.

Ko je bil mir podpisan, se je pojavilo vprašanje, kako bo Nemčija plačala naloženo vojno odškodnino. Pomisliti moramo, da je več načinov po katerih je mogoče poravnati dolgove med posameznimi državami. Za plačilo se lahko porabi zlato, blago ali delo. V zlatu Nemčija ne more plačati, ker celi svet nima toliko zlata, kolikor znaša nemška vojna odškodnina. Ostane torej le blago in delo. Blago in delo moreta porabiti Francija in Belgija, ker sta bili med vojno opustošeni. Anglija ne rabi ne blaga, ne dela, ker njeno gospodarstvo med vojno ni trpelo. Da more Nemčija z blagom plačevati, mora povečati svoj izvoz. To Nemčija tudi dela, toda njen izvoz ubija Anglijo. Ako tekmujeta n. pr. Anglija in Nemčija na svetovnem trgu glede različnih dobav, mora vedno Nemčija zmagati, ker so njeni izdelki cenejši. Ko dobi Nemčija za izdelke denar, ga porabi za odplačilo vojne odškodnine; v istem času pa mora odpustiti angleški podjetnik toliko in toliko delavcev, ker ne more tekmovati z nemškimi cenami.

Nizka nemška valuta ubija konkurenco. Tako doživljamo, da ni prinesla ententina zmaga angleškemu delavstvu ničesar drugega, kakor brezposelnost. Med vojno so mu obljubovali vse kaj drugega. Da bo imela zmaga ta uspeh, tega angleško delavstvo ni pričakovalo.

Nemčija je dosedaj plačala 6500 milijonov zlatih mark, večinoma v blagu, toda po vsakem večjem plačilu, ki se je izvršilo v blagu je bilo ravnotežje gospodarstva drugih držav omajano, povzročilo pa je tudi nemire. Anglija do sedaj ni dobila nobene odškodnine, pač pa je trpela in trpi njena industrija po nemški konkurenci ogromno škodo. Je že tako. Ako ententa hoče, da mora Nemčija plačati ogromno odškodnino, mora Nemčija delati noč in dan in razviti delo v sorazmerju s svojimi dolgovi. Ako bi se pa Nemčiji ne pustilo delati, bi ne mogla plačati odškodnine. Pa ne samo to, Nemčija mora delati tudi ceneje, da pobije vse konkurente, ker drugače bi ne mogla zaslužiti velikanskih svot, ki jih potrebuje za odplačevanje vojne odškodnine. S tem pa seveda ubija angleško industrijo in meče angleške delavce na cesto.

Razmerje med Francijo in Anglijo je tako enostavno, kakor resno. Francija potrebuje svoj del odškodnine, da more plačevati svoje obveznosti. Francija pa more živeti tudi brez te odškodnine, ker ima visoko razvito poljedelstvo. Z drugimi besedami, ako bi Francija tudi ne mogla plačevati svojih obveznosti, bi ne trpela gladu. V Angliji je stvar pa popolnoma druga. Anglija pridela doma le za dva dni v tednu živeža, za ostalih pet dni mora živež uvažati. Anglija potrebuje dnevno za približno dve in pol milijardi naših kron živeža. Tega pa ne more drugače kupiti, kakor da proda najmanj za isto svoto svojih industrijskih produktov v inozemstvo. Anglija je, kakor vidimo, prisiljena proizvajati industrijske produkte in jih prodajati v inozemstvo, ker tudi njen živež pride iz inozemstva. Toda na svetovnem trgu naleti na nemškega konkurenta, ki je prisiljen ravno tako delati, kakor Anglija, le da potrebuje denar za odplačevanje vojne odškodnine. Zbog obstoječih valutnih razmer pa je Nemčija cenejša in izpodriva Anglijo.

Ako postane Nemčija bankerotna in ne obdrži svojega bogastva v deželi, bo njej sledila Francija čisto gotovo. Ista usoda čaka Italijo. In kaj bo napravila v tem slučaju Anglija, ko Evropa ne bo mogla več kupovati njenih izdelkov. Kje bo dobivala v tem slučaju Anglija denar, da bo mogla kupovati potrebni živež?

Vidi se, kake važnosti je reparacijsko vprašanje, in kako neumno je bilo, da se o tem na genovski konferenci ni smelo govoriti. V preteklih časih, ko je imela vsaka država svoje zaokroženo gospodarstvo, ko ni bilo nobenih industrijskih interesov in se je ves promet vršil s konji in mulami, je bilo mogoče, da se je narodu, ki je bil v vojni premagan kratkomalo vzelo vse ter, da se mu ni pustilo, da govori z Bismarkom, ničesar drugega, kakor oči, da je objokaval svojo nesrečo.

Toda danes, ko je gospodarstvo vseh držav ena sama gospodarska skupnost, ko je sovražnik ob enem tudi konsument, se mora delati drugače, kakor so delali ententni državniki v Versaillu.

Naši listi se bavijo navadno z malenkostmi vsakdanje domače politike, ne delajo pa nobene pažnje dogodkom, ki bodo v doglednem času strahovito trli človeštvo. Evropa stoji, ako se narodi pravočasno ne zavedajo, pred gotovim poginom.

Končni izid volitev na Ogrskem. Volili so 245 poslancev. Vladne in vladi prijazne stranke so dobile 166, opozicija pa 76 mandatov. Trije poslanci se do sedaj še niso priključili nobeni stranki. Vladne in vladi prijazne stranke so štiri. Najmočnejša je enotna vladna stranka s 140 mandati. Opozicijonalnih strank je šest, med njimi je najštevilnejša socialnodemokratska, ki šteje 25 poslancev.

Nemci na Češkem in na Koroškem. Pretekli teden se je vršila v praškem parlamentu huda debata med Čehi in Nemci, in sicer radi šolstva. Nemci so se pritoževali, da jim delajo Čehi na šolskem polju hudo krivico. Minister šolstva dr. Šrobar jim je odgovoril na podlagi statističnih podatkov, da njihove pritožbe so neopravičene, da imajo Nemci celo več šol kakor Čehi. Nemcev na Češkem je 33.03 % vsega prebivalstva, Čehov pa 66.6 %. Nemci imajo 36.87 % vseh šol, Čehi pa le 64.13 %. Nemci imajo torej sorazmerno več šol, kakor jim to pritiče po številu prebivalstva. V Pragi n. pr. je po zadnjem ljudskem štetju 30.000 Nemcev. Za te Nemce obstojajo v Pragi 2 gimnaziji, 3 realne gimnazije, 2 realki, 1 dekliška gimnazija in 2 učiteljišči. Ravno tako je v Brnu, v Opavi itd.

Sedaj pa poglejmo, kako delajo Nemci tam, kjer imajo sami moč. Na Koroškem živi 100.000 Slovencev. In teh 100.000 Slovencev **nima niti ene ljudske šole.** 30.000 Nemcev v Pragi pa ima samo v Pragi **10 srednjih šol.** In ti Nemci so tako drzni, da si upajo trditi, da so zatirani. Ti Nemci kričijo v svet, da smo Slovani nacijonalni šovinisti, oni sami seveda pa so pošteni in pravični. Človeku se gabi pred tako hinavščino.

Čehoslovaška. Ravnokar je bila obelodanjena štatistika čehosl. zunanje trgovine za l. 1921. Po tej štatistiki je dosegla Čehoslovaška v l. 1921 zelo lepe uspehe in je sedaj prav dobro razumljivo, zakaj je čehosl. valuta v vrednosti tako poskočila. Uvoz je znašal 21 milijard, izvoz pa 30 milijard kron. Čehoslovaška je torej v letu 1921 za 9 milijard kron blaga več prodala v inozemstvo, kakor ga je v istem času v inozemstvu kupila. 9 milijard kron je ostalo kot čisti dobiček na Čehoslovaškem. Največ je izvozila tekstilnega blaga in sicer za 7.240 milijonov, volnenega blaga za 6.297 milijonov, sladkorja za 4.341 milijonov kron. Velik je bil tudi izvoz lesa, premoga, železa in stekla. Izvoz živine je znašal 369 milijonov, raznih jestvin pa 159 milijonov.

Konferenca v Haagu. Kakor smo že svojčas poročali, je Genovska konferenca sklenila, da se naj njeno delo nadaljuje na konferenci, ki se bo sklicala v Haag. Države se pripravljajo sedaj na haaško konferenco. Ta konferenca ne bo tako sijajna, kakor je bila ona v Genovi. — Amerika tudi na tej konferenci ne bo zastopana, Francija trdi, da ne bo sodelovala, temveč samo opazovala. Tega mnenja je tudi Belgija. Ako je verjeti vestem, ki prihajajo iz Berlina, ni izključeno, da pride ravno na haaški konferenci do preloma med Francijo in Anglijo.

Rumunija. — Pred nekaj časom je prepotoval neki francoski industrijalec Evropo in balkanske države. Ko se je

---

Teh vesti je veliko število in vse se glase enako. V sledečem hočemo podati nekaj slučajev: »Lahore Civil and Military Gazette« je prinesla l. 1898 poročilo o neki slavnosti, ki se je udeležil angleški guverner, mnogo oficirjev in visokih uradnikov angleške kolonije in evropskih gostov. To poročilo je ponatisnila 27. januarja 1919 »Daily Mail« in se glasi: »Čarovnik je vzel velik klopčič, ki je obstojal iz tanke vrvi. Konec vrvice je privezal na vrečo, ki je ležala na tleh, drugi konec pa je vrgel z vso močjo v zrak. Mesto da bi padel zopet na tla, se je dvigal vedno višje in višje, tako dolgo, da je izginil popolnoma v zraku. Sedaj je zaukazal čarovnik svojemu malemu dečku, da pleza po vrvici. Deček se je takoj prijel za vrv in plezal po njej s hitrostjo živahne opice. Otrokovo telo je postajalo vedno manjše in je naposled popolnoma izginilo v zraku. Čarovnik se ni brigal več za dečka in je kazal zbranemu občinstvu druge svoje umetnosti. Kar naenkrat pa reče, da mu je za nadaljnja proizvajanja potreben deček. Začel je kričati za dečkom v zraku, naj se takoj spusti na tla. Toda deček je odgovarjal, da noče na zemljo. Čarovnik ga je nato rotil, da se mora na vsak način takoj vrniti na tla, sicer ga bo umoril. Ko tudi to ni nič pomagalo, je vzel čarovnik nož med zobe in splezal po vrvi za dečkom. Kmalu je izginil občinstvu izpred oči. Naenkrat se zasliši iz višave strašno, bolestno otroško kričanje in na začudenje gledalcev začne kapati kri na zemljo. Takoj nato so začeli padati na tla posamezni deli dečkovega telesa; najprej so priletele noge, potem roke, za njimi telo in nazadnje glava. Ko se je še kotala glava po tleh, se je vrnil že tudi čarovnik na zemljo. Pobral je posamezne krvave dele dečkovega telesa ter jih zmašil v svojo vrečo. Nato je potegnil počasi vrv iz zraka in jo zvil. Ko je bil s tem gotov, skoči iz vreče deček popolnoma nepoškodovan. V istem trenutku pa so izginili tudi vsi krvni madeži na tleh.« Predno je prinesla »Daily Mail« to poročilo, se je obrnila na indijske velikaše, ter jih prosila, da bi ji razjasnili to uganko. Povabilu se je odzval princ Nawabzada Ali Miröa iz Mourshidabad in »Daily Mail« prinaša njegovo poročilo v isti številki: »Jaz sem videl čarovnijo s »trdo vrvjo« neštetokrat, tako na dvoru svojega očeta, kakor v Kalkutti. Predstava ni bila vedno enaka, toda nikdar ne bom pozabil utisa, ki sem ga dobil, ko sem jo videl prvikrat. Bil sem takrat še majhen in sem se skrival za zastori v spalnici moje stare matere. Deček je plezal po vrvi in padel črez nekaj časa na drobno razrezan na tla. S sestro sva štela posamezne dele telesa, glavo, roke, noge in telo. Čarovnik je pobral posamezne dele jih vtaknil pod suknjo in jo zapel. Kratko za tem je odpel zopet obleko in deček je skočil zdrav in vesel izpod nje.«

V spominih Rajah Jahangira, ki jih je obelodanil M. Clarke v »Times« se najde sledeče poročilo: »Čarovniki so vzeli vrv dolgo približno 50 metrov, jo vrgli v zrak, kjer je obstala, kakor bi bila privezana. Potem so pripeljali psa, ki je plezal po vrvi in izginil v oblakih. Za njim je splezala po vrvi divja svinja, za njo kuna, lev in nazadnje še tiger. Potem so vrv zvili, jo vtaknili v vrečo in odšli. Živali, ki so plezale po vrvi v zrak, nismo videli več.« Takih slučajev bi mogli navesti še veliko. Te čarovnije so opazovali tudi na Kitajskem in v Maroku. Toda nihče si ne more raztolmačiti, kako se vse to izvaja.

Učenjaki in modrijani se mučijo, da bi prišli stvari do dna, toda do sedaj je bil ves njihov trud zastonj.

(Konec.)

vrnil v Francijo je zapisal: »V onih državah so ruinirane samo vlade.« Današnja situacija v Rumuniji daje imenovanemu Francozu popolnoma prav. V Rumuniji vlada ministrski predsednik, jugoslov. Pašić, Bratianu. Mož je imel v Franciji veliko simpatij, ker je bil velik prijatelj Francije. Toda z načinom svojega vladanja si je pridobil, osobito v Franciji, veliko sovraštva. On ima v parlamentu večino, katero si je ustvaril z velikanskimi sleparijami pri volitvah. Njemu je vseeno kaj reče narod, kaj rečejo druge stranke, njemu je glavno, da vlada.

Tedaj se je oglasil proti temu balkanskemu načinu vladanja tudi nekdanji voditelj Rumunov na Ogrskem Vajda. Vajda pravi, da proti takim balkanskim in azijatskim razmeram, ki vladajo danes v Rumuniji ni mogoče nastopiti drugače, kakor da se informira celo evropsko javnost. V deželah, ki so prej pripadale Ogrski so upeljali »batine«. Pod ogrsko vlado kaj takega ni bilo mogoče. Pri volitvah je delovalo vojaštvo s puškami za vladno stranko. Vlada je ubila vsako poštenost in zavednost. Romuni v novih deželah, pravi Vajda, so postavljeni pred alternativo ali prenašati azijatsko-balkanski jarem iz Bukarešte, ali pa se z revolucijo otresti tega jarma. Bratianu se laže kralju in Evropi, da obstoji boljševiška nevarnost, da tako dobi moč in priliko, da v kali zaduši s krvjo vsako gibanje, ki je naperjeno proti njegovemu azijatsko-balkanskemu načinu vladanja. Romuni v deželah nekdanje Ogrske so poslali evropskim narodom poziv na pomoč. Evropski listi se zadnje čase veliko bavijo z romunskimi razmerami.

Kakor pri nas Hrvati, tudi v Romuniji poslanci nacionalne stranke iz osvobojenih dežel ne hodijo v parlament. Res lepe razmere so v tej Romuniji, kjer vlada romunski Pašić. Nič boljše seveda niso tam, kjer vlada »pravi« Pašić.

Avstrija. Poročila iz Avstrije so postala silno resna. Do sedaj se je Avstrija vedno tolažila z obljubljenimi posojili. Toda obljubiti in dati je preveč, si je mislila ententa in ni dala nič. Avstrijska krona pada strahovito, s trepetom in strahom pričakujejo časa, ko bo izgubila vsako vrednost. Kaj potem? S tem si belijo najbolj glave oni Avstrijci, katerim je ostalo še malo pameti. Toda takih na žalost ali na veselje ni mnogo. Večina misli namreč, da se bo rešila cela zadeva čisto enostavno s tem, da se propadla Avstrija pridruži Nemčiji. Seveda tako gladko stvar ne pojde. Pri tem bodo imeli tudi drugi svojo besedico. Menda se Avstrijcem tudi sanja nekaj o tem, kajti vse stranke se mrzlično oborožujejo.

Ta avstrijska zadeva bi morala zanimati v prvi vrsti tudi našo državo. Kajti vprašanje koroških Slovencev mora biti rešeno v trenutku, ko Avstrija razpade. Ako zamudi naša država to priliko, potem so koroški Slovenci izgubljeni za vedno. Sedaj kliče dolžnost naše merodajne činitelje. Enkrat je bila Koroška že izgubljena po krivdi naše vlade, ki se je brigala bolj za strankarstvo, kakor za domovino, bolj za »kšefte«, kakor za narod. Drugič se to ne sme več zgoditi.

Od pondeljka naprej stane v Avstriji hleb kruha (1.15) 1270 kron.

Francija. Francoski parlament je dovolil vladi 41 milijonov kredita za vojne akcije na bližnjem vzhodu. Kaj to pomeni, tega še danes ne vemo. Francoska misli začeti vojno na bližnjem vzhodu. Kje? Ali so tu Wranglovci vmes? Ali je govoril vojni minister resnico, ko je rekel, da z Rusijo nočemo vojne. Vsekakor mora najbližji čas odkriti, kam pojde teh 41 milijonov.

Socijalistični strankin zbor se je izrekel proti politiki, ki jo uganja vlada. Sembat je rekel: »Politika Francije je taka, da smatrajo angleški delavci Francijo kot ognjišče imperijalizma.« Ako pojde francoska politika še tri mesece to smer, potem se bo zgodilo, da bodo sklenile Anglija, Nemčija in Rusija zvezo, ki bo stopila proti Franciji. »Potrebno bi bilo«, je rekel Sembat, »da bi govorili v večjih francoskih mestih francoski, angleški in belgijski socijalisti, da bi odprli ljudstvu oči.«

Nemčija. V Nemčiji se pripravlja velika stavka v tekstilni industriji. Podjetniki hočejo razširiti sedanji delovni čas od 46 na 48 ur. Delavci se temu ne upirajo, zahtevajo samo primerno večjo plačo. Podjetniki pa nočejo o tem nič slišati. Kvečjemu bi doplačali za eno uro, drugo bi morali utrpeti delavci. Pogajanja, ki so se vršila, so ostala popolnoma brezuspešna. Stavka je radi tega neizogibna. Ker je tekstilna industrija v Nemčiji jako razvita, bo ta stavka jako obsežna.

V Leipzigu je umrl znani generalni ravnatelj Kap, ki je hotel v marcu leta 1920 strmoglaviti nemško republiko in postaviti na Nemškem zopet cesarja Viljema II. na prestol.

Poročila z dežele.

Litija. Zadnja »Naša moč«, glasilo »krščanskega delovnega ljudstva« ve povedati, da so imeli delavci v Litiji 9. t. m. svoj sestanek, na katerem so ali pa bodo utrdili svojo organizacijo. Revčki! Kje pa ste imeli sestanek in koliko Vas je bilo iz vašega tabora, na to nam odgovorite. Vam prav nič ni treba utrjevati delavske organizacije v Litiji, ker tu imamo že svojo močno strokovno organizacijo in to je Narodno-socijalna zveza, ki nas je dosedaj in nas bo tudi v bodoče ščitila. Vi pa »krščanski delavci« vprašajte svojega tov. Cvikeljna, kje je bil takrat, ko se je delavstvo pogajalo za povišanje draginjskih doklad. Takrat naj bi bil tov. Cvikelj pokazal svojo zgovornost, ne pa na sestankih. Da vas ravnatelj po strani gleda ni čuda, tudi vas bo še naprej tako gledal, kajti demagogov in delavskih preslepljencev ne more in ne mara videti in v to mu dajemo prav. Vaša organizacija je tu zapisana smrti, ker narodni delavec spada edino le v narodno-socijalno zvezo. — *Narodni delavec.*

(Guštanj. — Nacijonalizem v internacijonali.) — Dne 10. maja se je zgodil v taboru guštanjske JSDS (soc. dem. stranke) dogodek, katerega moramo naznaniti širši javnosti. Tukajšnja politična oblast je prišla na sled tajni organizaciji Heimatsdiensta v Mežiški dolini, katero vzdržuje znani Miessthalerbund v Celovcu in kateremu na čelu stojijo osebnosti iz mežiške doline in pa Celovčani. Ta organizacija je vzdrževala informativno službo med našimi nemčurji in razpošiljala razne okrožnice v svrho agitacije za Avstrijo. Oblast dolgo ni mogla priti na sled kolovodjem te tajne protidržavne organizacije. Končno se ji je pa le posrečilo dobiti v roke neki dopis, ki je razkril to gnezdo. Pisec tega pisma apelira na nekega Potočnika v Sv. Danijelu, naj v interesu Kärntner Heimatstreu deluje še naprej kot občinski zaupnik ter mu naznanja dalje, da je že na vsa kompetentna občinska zastopstva v Mežiški dolini poslal tozadevne okrožnice. In kdo bi bil pisec tega dopisa? Normalen človek bi mislil, da bo to kak Osiander, grof Thurn, kak Zimmerl na Prevaljah, ki so res Nemci in katerim bi človek končno ne zameril tako delovanje. Toda kaj še! Pismo sicer ni bilo podpisano, ampak oblast je dognala na podlagi raznih identifikacij, da je pisec soc. dem. vodja krajevne soc. dem. politične organizacije v Guštanju, glavni blagajnik konsumne prodajalne v Guštanju in važna oseba v kovinarski organizaciji sodrug Rudolf Abšner, čevljar in tovarniški delavec v Guštanju. Javnosti v Mežiški dolini je bila pač že prej znana zagrizenost tega Abšnerja, ki se mimogrede povedano, v svojem koroškem navdušenju niti ne zaveda, da je čisto navaden Štajerc, iz hribovitih Sel doma, kjer znata nemški samo župnik in učitelj. Toda na kar je naša javnost pač že navajena, da se žalibog v soc. dem. stranki pri nas zbirajo večinoma strašno zagrizeni Nemci, razentega še grajščaki, tovarniški uradniki, bogati krčmarji in trgovci, ki niso bili in ne bodo nikoli socijalisti, je figura tega fanatičnega nemčurja lahko nemoteno nadaljevala nesocijalistično delo pod okriljem rdečega plašča soc. dem. stranke. — In tako se je zgodilo, da je oblast pravemu tičku na sledu, odredila hišno preiskavo v stanovanju sodr. Abšnerja. Tega takrat slučajno ni bilo doma, drugače bi ga bili seveda aretirali, domov se sedaj sploh ni vrnil, ker so ga sodrugi pravočasno avizirali. Sicer ne vemo, kaj je dognala hišna preiskava, a beg sodruga Abšnerja je nad vse obtežilen! Razen tega delavski voditelj ne sme nikdar pobegniti; ampak mora žrtvovati za svoje ideale tudi lastno osebo. Vendar moralično presojo sodr. Abšnerja prepuščamo soc. demokratom samim. Kot smo že omenili uvodoma, se nahaja v soc. dem. stranki veliko elementa kakor je Abšner. To je sploh pojav, ki ga zaznamujemo na celem ozemlju ob jugoslovansko-avstrijski meji, kjer se je v to stranko nateplo toliko nesocijalističnih elementov, da že skoraj prevladuje v strankinih organizacijah. Tega mi tukaj ne konštatiramo iz denuncijantskih namenov, ker je to našim oblastem itak znano, ampak beležimo le v uho voditeljem soc. dem. stranke, čeravno upamo, da tudi vodstvu stranke to ni popolnoma neznano. V prvem času po preobratu in posebno ob volitvah smo to razumeli in takrat se soc. dem. stranki nismo čudili, da je akceptirala v svoje vrste tudi svoje bivše politične nasprotnike. To je bila pač gonja za »Stimmvieh«, ki je bila pri tej stranki prav zelo uspešna, saj vodstvo samo priznava, da polovica njenih na Štajerskem izvoljenih poslancev ni bila izvoljena s socijalističnimi, ampak z glasovi nezadovoljnežev. Takrat smo to razumeli! Danes pa rečemo odkrito, da nas slučaji ala Abšner spravljajo iz ravnotežja. Zadnji čas bi bil, da bi vodstvo soc. dem. stranke pometalo take elemente iz stranke, ker sicer se bodo ponavljali taki slučaji vedno pogosteje, kar bi stranki pač zelo škodovalo. Posebno v Mežiški dolini je zelo veliko takih političnih pobalinov, ki uganjajo »nacijonalistične« orgije pod firmo soc. demokratizma. Pojem socijalizma pri socijalistih v Mežiški dolini ni bil nikdar posebno jasen, manjkalo jim je prave vzgoje v tem duhu. Ta pojav je sploh opaziti v socijalističnem gibanju na Koroškem, kar je osobito dokumentiral plebiscit, kjer so soc. demokrati obeh držav pozabili na svoj internacijonalizem. Sedanja »masa« soc. dem. v Mežiški dolini pa sestoji večinoma iz takozvanih 19 socijalistov, ki so prišli iz oportunističnih ozirov v stranko. Nekateri teh starih voditeljev niso razumeli duha časa, in so se v svojem razvitem lokalnem patrijotizmu udinjali nemški propagandi. Taki voditelji sabotirajo pravilen pokret v tej stranki, ki bi lahko veliko storila za naše delavstvo, ker izkoriščajo svoj in strankin vpliv v svrhe, ki naj bi bile pravilnemu socijalistu irelevantne. Vsled teh ljudi je mnogo poštenega delavstva, ki je bilo sprva tudi organizirano, izstopilo iz stranke, ali pa se drži rezervirano. Spominjamo se, da je bilo n. pr. v jeklarni na Ravnah organizirano vse delavstvo po preobratu pri soc. demokratični stranki — kompaktno in vse z navdušenjem. Ker so pa ti Kärntner-socijalisti zmerjali pavšalno sodruge Slovence s »črnimi« (die Schwarzen), se je res umaknilo mnogo agilnih ljudi v Strokovno zvezo ali pa so divjaki. Lahko rečemo, pojav klerikalne Strokovne zveze je povzročil nerazumevanje naših voditeljev »Kärntner-socijalistov«. Nekateri stari socijalistični bojevniki so se skušali postaviti tej nezdravi propagandi v lastni stranki po robu. Naš tovariš Matija Gradišnik, ki je bil eden prvih socijalistov na Ravnah, je soustanovitelj politične in kovinarske organizacije in je že takrat dvigal socijalistično zastavo, ko je še večina današnjih socijalistov spala spanje pravičnih. Ker pa zdaj naš tovariš Gradišnik ni soglašal s to soc. taktiko, ga je kovinarska organizacija enostavno izključila pod pretvezo, da ni plačal običajnih prispevkov in da uganja nacijonalno politiko. To so čudne metode čiščenja, ki ga niti mi nacijonalisti ne razumemo. — Vprašali bi vodstvo soc. dem. stranke, ali ji je tako postopanje v njenih organizacijah znano? Vprašamo nadalje, ali ji je znan slučaj Abšner izmed stoterih takih slučajev. Kaj misli ukreniti v tem slučaju? Radovedni smo, ali bo vodstvo stranke reagiralo na Abšnerjev beg, ker utajiti ne bo moglo, da je bil Abšner vodilni socijalist v Guštanju in sploh v Mežiški dolini. Ako bo vodstvo reagiralo v tem slučaju, bo moralo pometi iz stranke še mnogo sličnih eksemplarov, ki jih kar mrgoli. — Delavstvo pa pozivljemo, da naj iz tega razvidi, kaj ga čaka pod krinko soc. demokracije — internacijonale Rennerjevega kalibra. Inspektorji, direktorji, klečeplazenje itd. Naj vstopi rajši v organizacije, ki mu zasigurajo politično in osebno svobodo v lastni državi. — Nam predbacivajo narodni socijalizem in pravijo, da je neumnost, sami pa ga izvajajo do zločina.

Narodni socijalist.

Zmagovalec.

Ime mu je bilo Dimitrij. Njegova mati ga je ljubila tem bolj, ker ni sigurno vedela jeli on v krvnem sorodstvu z njenim možem ali ne. Tega pa ni vedel ne Dimitrij, ne njegov legalni oče Aleksander Aleksandrovič, in Saša Nikolajevna je obdržala svoje dvome zase. Na tihem je vedno in vedno premišljevala, komu bi bil njen Dimitrij prav za prav podoben. Vsekakor pa ni bila malo ponosna, da njej ni mogel nihče oporekati, da bi ona ne bila njegova prava mati. Dimitrij je med tem rastel, se lepo razvijal in postal je prav čeden deček. S pomočjo nabasane očetove denarnice je opravljal brez škode nižjo službo v državni upravi. Ta opravek mu je dajal dovolj časa, da je pokadil neštevilne cigarete in se seznanil prav natančno s francosko lahko literaturo. Kar naenkrat je izbruhnila v sosednem Kavkazu mala revolucija, in Dimitrij je bil pozvan k vojakom. Posrečilo se mu je priti brez najmanjše škode domov. Pred njim pa je prišla v malo domače mestece govorica o njegovih junaštvih. Bog ve, kdo jo je prinesel. Mali »orden«, ki mu ga je bil podaril car, je vzel tej govorici vsak dvom. On je to kmalu opazil. Povsod so ga vabili in slavili. Ker pa je bilo pri vseh slavnostih, ki so se prirejale njemu v čast, dovolj pijače, jedil in cigaret, ga vse to ni niti najmanj žalostilo.

Nekega dne je ležal ves poten in rdeč v parni kopeli, zraven njega na klopi pa star gospod, ki ga je Dimitrij površno poznal. »Dimitrij,« je začel stari gospod, »jaz sem presrečen radi Vaših junaštev, moram se Vam malo izpovedati: Vaša mati Saša Nikolajevna in jaz sva bila enkrat mlada in lahkomiselna. Imela sva se rada, no, in ne dolgo potem si bil Ti rojen. Jaz sem silno ponosen na Te, moj sin, Ti si mi v čast. Ti imaš popolnoma moje junaško srce.« (Dimitrij se je malo spominjal, da je prodajal ta gospod slanike.)

»Jaz se Te bom vedno spominjal in v moji oporoki se bo našel tudi zate prostorček.«

Osramočen in začuden je šel Dimitrij domov. Na poti ga nagovori stari prijatelj njegovega očeta: »Dimitrij,« je rekel, »jaz Ti moram nekaj priznati. Do sedaj sem se svoje mladostne neumnosti sramoval, sedaj pa, ko si postal Ti tak junak, ne morem več molčati. Dimitrij, objami me, jaz sem Tvoj oče!« In poljubil je Dimitrija pred vsemi ljudmi na obe lici. Tako se je vrnil Dimitrij v srečni posesti treh očetov domov. Bil je po francoskih romanih tako izprijen, da ni dvomil o resničnosti, ozir. možnosti, da ma tri očete. Doma je našel dve pismi, v katerih sta mu priznala še dva starejša gospoda očetovstvo. Sedaj ga je pa začelo število očetov vendar vznemirjati, predvsem, ker mu je »odkril« drugi dan svoje očetovsko srce tudi neki pijanec, ki ga je koj nato nahrulil, da mu naj kaj posodi. Ko sta mu pa še priznala dva stara državna svetnika, da sta tudi ona dva njegova očeta, se je napotil k popu, da bi se mu izpovedal. »Dimitrij, moj ljubljenec,« ga je sprejel pop, »kako me to veseli, da si prišel. Danes se bom izpovedal jaz Tebi, ne Ti meni. Tudi jaz sem bil enkrat manj časti vreden, in Tvoja mati bi bila rada postala popadija, ako bi ne bila že poročena z Aleksandrom Aleksandrovičem in...«

»Že vem, že vem,« ga je prekinil Dimitrij jezno, »in sedaj hočete biti moj oče. Ne domišljujte si preveč. Stari Sergai in državni svetnik Rostrojety in trgovec Čvelovjek in ta in ta in ta, vsi bi bili radi moji očetje. Jaz ne potrebujem od vas vseh nobenega, izselim se v Ameriko, sploh ne potrebujem nobenega očeta, postati hočem selfinademan.«

(Mariborsko pismo.) Maribor 12. junija 1922. — Ljubljanski listi priobčujejo zadnje čase pogosto »mariborska pisma«. V teh pismih se opisujejo narodnostne razmere našega obmejnega mesta. Iz njih se vidi, da je začelo tudi JDS in SLS skrbeti, kako se bode položaj razvil v bodoče v Mariboru in seveda ž njim vred na celi severni meji. Merodajni činitelji izpregledavajo, da so voz zavozili v blato po svoji veliki nerodnosti med tem, ko bi ga lahko imeli na lepi ravni cesti, ako bi jim bilo res nekaj več za narod in državo, ne pa predvsem za dobrobit lastne stranke in posameznih njenih voditeljev. Gotovo dejstvo je, da se vsi protinarodni in z njimi po večini tudi protidržavni elementi organizirajo in vedno bolj kažejo nekdanjo svojo oholnost. Dočim so se po prevratu trudili govoriti slovensko in se opravičevali, če niso znali, jim danes kaj takega ne pride več na misel. Na vladi je internacijonalni župan, ki jim gre kjerkoli le more na roke in si s tem pripravlja pot za bodočnost. Nemci vidijo v njem svojega zaščitnika, ki jih celo protežira pred Slovenci, že ve zakaj. V slovenskih vrstah pa leži mrtvilo, ali pa vlada medsebojni strankarski boj na veliko veselje in korist Nemcev. Slovenski stranki — JDS in SLS — hodita okrog Nemcev, kakor mačka okrog vrele kaše in jih vabita na vse mogoče načine, da bi se naslonili na eno ali drugo in jima pomagali do zopetne moči. Ali je potem čudno, če naposled Nemci sami mislijo, da so ježiček na tehtnici, čeprav se silno motijo. Tako važen faktor še niso in tudi nikoli ne bodo, če bodo imeli Slovenci količkaj pameti, več narodnega in državnega čuta, kakor ga kažejo doslej, in seveda nekoliko več strankarske strpljivosti. Položaj Maribora in naše severne meje smo narodni socijalisti vedeli prav ceniti od prevrata sem. Zato smo ustanovili in delali za stranko, ki je socijalistična, a obenem prav tako narodna in državotvorna. Tega posebno stranka JDS ni hotela uvideti in ne uvidi še danes ne. Delavstvo in uslužbenstvo, ki tvori jedro prebivalstva v Mariboru, so naravnost gnali v internacijonalo, naši stranki pa metali kjerkoli in kakorkoli so mogli polena pod noge. Tako so delali v polpreteklem času in tako delajo še sedaj. Kaj pa je internacijonala pri nas, to pa ve že vsak otrok, le JDS tega ne ve s svojimi voditelji. Saj je Kukovec še nedavno izjavljal, da spada slovenski delavec v (nemško) internacijonalo, slovenski uradnik in nameščenec pa seveda v njegovo »svinčeno« stranko. In še pri zadnjem shodu v Kungoti je vabil Nemce z lepimi besedami v svoj tabor. Ta dejstva je treba pribiti enkrat za vselej, da se bo vedelo povsod, kdo je kriv, da je zavoženo v Mariboru in da ne bo lahko izvleči voza iz blata.

(Shod republikancev v Mariboru) je priredil dr. Novačan v petek 9. t. m. Dasi je Hrvat brivec Lupret Pavao že cel teden agitiral za shod in obetal, da se ga udeleži 3000 radičevcev iz Hrvatske, je prišlo na shod komaj par tucatov ljudi iz Maribora in Studencev. Se pač vidi, da ljudstvo ne zanimajo taka politična vprašanja, ker si je o njih že na čistem in ker ima važnejše skrbi za vsakdanji kruh. Ker shod ni bil prijavljen, ga je policija razgnala, radičevca Lupreta pa zaprla. Njegov brivski pomočnik pa je trdil v soboto, da je gospodar bolan, ker se je preveč nazobal črešenj in napil vode.

(Priporočljiva obrtnika v Studencih) sta dimnikarski mojster Gröger in kovač za verige Frankl. Na dan kraljeve poroke je strašil Grögerjev pomočnik okoli strank, Franklovi kovači pa so prav pridno razbijali v kovačiji. Sta pač Germana starega kova in bi najbrže rajše praznovala poroko kakega nemškega vladarja, kakor pa domačega.

(Šolska mladež v Studencih) je uprizorila na binkoštno soboto in nedeljo mladinsko igro »Sneguljčica«. Svojo nalogo je rešila nad vse zadovoljivo. Občinstvo se je čudilo, kako so otroci napredovali tekom treh let. Zakaj do prevrata se ni smela čuti slovenska beseda v teh šolah. Sedaj pa obvladajo slov. jezik, kakor bi bili zrasli v njem. Pričakovati pa bi bilo vendarle številnejše udeležbe od strani starišev. Zlasti se je opazilo, da ni bilo niti občine niti kraj. šol. sveta zastopanega pri uprizoritvi. Nekateri ljudje imajo menda več ljubezni do mladine na jeziku, nego v srcu.

(Sv. Pavel pri Preboldu.) Ta teden so se vršila med delavstvom in ravnateljstvom tkalnice pogajanja glede preureditve delavskih mezd. Pogajanja so se vršila s posredovanjem Narodno-socijalne zveze in so za delavstvo ugodno izpadla, zato se tem potom celokupno delavstvo zahvaljuje vodstvu NSZ za uspešno posredovanje. V četrtek 15. t. m. se je vršil v Sv. Pavlu sestanek NSZ, na katerem je poročal tajnik NSZ tov. Kravos iz Ljubljane o raznih delavskih vprašanjih. Delavstvo si želi več takih za delavstvo koristnih sestankov.

(Maribor. — Kongres viničarjev.) ki ga je sklicala Strok. organizacija viničarjev v nedeljo dne 11. t. m. na vrtu Narodnega doma v Mariboru, je uspel zelo razveseljivo. Udeležilo se ga je okoli 800 oseb viničarskega stanu iz raznih krajev, dočim so vinogradniki lepo doma ostali. Temu važnemu zborovanju so prisostvovale razne oblasti, kakor: odposlanec poverjen. ministrstva za soc. skrbstvo iz Ljubljane, komisar okrajnega glavarstva Maribor in zastopnik drž. policije. Zborovanje je otvoril predsednik organizacije Konrad Žnuderl, ter po kratkih uvodnih besedah podal besedo narodnemu poslancu Ivanu Deržiču, kateri je v enournem govoru podal navzočim jasno sliko o pomenu strokovnih organizacij, in kar se da doseči na podlagi prave disciplinirane mase organiziranega delavstva. Povdarjal je med drugim, da so na splošni mizeriji, ki zadene našega proletarca, največ krivi stari plemenitaši in aristokratje, ki jim je ustava sicer vzela častitljive naslove, toda pustila jim je absolutizem velekapitala (veliko odobravanje), katerega zamore streti le močno organizirana masa delavstva, katero se smatra pod današnjim režimom za manj vredno skupino človeške družbe (klici: dol s takimi). Govornik poslanec obljubi (dasi ni bil od viničarjev izvoljen) storiti, kar se bo dalo, da se pripravi vlado do prepričanja, da podvzame potrebne korake za zboljšanje viničarskega položaja, ter ponovno povdarja, da se razširi ta organizacija po vsej Sloveniji, ne da bi se dala motiti od ene ali od druge strani (splošno odobravanje). Nato prevzame besedo predsednik načelstva SOV Konrad Žnuderl, ki je v svojem temperamentnem govoru opisal bedo posameznih viničarjev na podlagi nečloveškega izkoriščanja. Pri tem je navedel več jako žalostnih slučajev, kako se z ubogo viničarsko paro postopa. Omenil je tudi, da uvidi, da imajo vse politične stranke, ki si v svrho volilnih glasov organizirajo viničarje v raznih zvezah) opravičen vzrok do brezsramnega psovanja na to stanovsko strokovno organizacijo viničarjev, zlasti pa SLS, ki se povsodi hvali, da je najmočnejša organizacija, kajti s tem je podano dejstvo, da ima ta krščanska organizacija tudi največ krščanskih izkoriščevalcev v svoji sredi in s tem največ v nebo vpijočih grehov na svoji vesti. Govornik povdarja, da je treba to poštenost bolj od blizu pogledati, kajti dejstva govore ravno nasprotno. Kot dokaz temu navaja, da plačuje Lavant. knezoškofijstvo, štift Admond, štift St. Pavel v Labudski dolini in še cela množica cerkvenih posestnikov svoje viničarje od 2 do 6 K dnine na osebo, da so ti ljudje pristaši edino prave politične organizacije SLS, ni dvoma. Najlepše pa je dejstvo, da se poslužujejo nekateri izmed teh celo najnesramnejših konsekvenc napram svojim viničarjem, da istega, ko zaprosi večje plačilo, vržejo na cesto, kot se je zgodilo na veleposestvu štifta Admonda na Racerdvoru pri Mariboru. Predsednik Žnuderl povdarja, da smatra sedaj za veliko bolj potrebno pridigovati po vseh cerkvah o krščanski pravičnosti in ljubezni do bližnjega, da bi se namreč viničarjem dalo to, kar jim po pravičnosti božji gre, nego ob času volitev agitirati s prižnice, koga naj ljudstvo voli. Toda logično je, da ljudje, ki imajo največ izkoriščevalcev v svoji sredi tega prav tako ne morejo storiti, kakor samostojneži, ki bi radi teh ljudi nekaj pridobili, ker se jim gre pred vsem za volilne glasove; to pa zadene vsako politič. stranko po njeni moči, ki jo ima med vrstami posestnikov vinogradov. Govornik razpravlja nato o eksistenčnem minimu in o naraslih cenah zemeljskih produktov ter vse podprte z točnimi računi, ki govore, da je preprečitev viničarske mizerije mogoča le na podlagi, če se doseže primerno zvišanje denarne plače. Kot tretji govornik je nastopil Fr. Verlič, viničar iz Krčevine, ki je pojasnil o raznih enketah radi viničarskega vprašanja in o novem viničarskem zakonu, nakar je prečital predsednik Žnuderl resolucijo, v kateri zahtevajo zborovalci, da vlada takoj uvede viničarski red. Resolucija je bila enoglasno sprejeta. Zborovanje je bilo ob ¾12 zaključeno.

(Št. Jurij ob juž. žel.) Občni zbor krajevne organizacije NSS v Št. Jurju ob j. ž. — Preteklo nedeljo popoldne se je vršil v gostilni Dobovišek v Št. Jurju občni zbor krajevne organizacije za Št. Jurij in okolico. Predsedoval je namesto odsotnega predsednika tovariš Koprivšek. Po govorih tov. Žabkarja, Dobovišeka in narodnega poslanca Brandnerja je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Fr. Tofant, posestnik, Fran Koprivšek, inženir, Josip Zupanc, obrtnik, Ign. Čretnik, posestnik, Fr. Godec, kolar, Fr. Florijan, klobučar in Fr. Gselman, upravnik kmetijske šole. Občni zbor se je zaključil ob velikem navdušenju za NSS.

(Zagorje ob Savi.) Izmed raznih nedostatkov v Zagorju čutimo zelo težko stanovanjsko bedo. Imamo sicer »Stanovanjsko komisijo« v Litiji, a ta komisija je kakor labirint, po katerem se hodi sem ter tja, ne da bi se našlo rešilnega izhoda. Prošnja za stanovanja romajo sem in tja, spisi se delajo, porabi se mnogo kolkov in črnila, — a stranke čakajo zaman na stanovanja! V Zagorju so taka stanovanja, da so njih stanovalci zaporedoma zboleli, otroci dobe kal bolezni za celo življenje. Ljudstvo hira in gineva! Stanovanj je tu dovolj, pa seveda, poiskati jih je treba! Ker imajo pa v stanovanjski komisiji menda samo zastopniki hišnih posestnikov besedo, ni najti stanovanj. Veliki hišni posestniki imajo lepo mir, a malim se z vso energijo vsiljuje neljube goste, če imajo tudi le omejene prostore. Da se rudnik, ta velekapitalistična družba v tem oziru, kakor sicer povsod, ščiti, pač ni treba povedati. Nihče ga ne sili zidati za svoje delavce stanovanja, samo da so dividende večje, ti delavec pa le pogini v zaduhli sobi! — Tako je, gospodje, pa če Vam je prav, ali ne. — Oblast bi imela hvaležno priliko, da si malo ogleda stanovanja, pa menda »nema vremena«!

(Šmarje pri Jelšah.) Narodno socijalistična stranka v Šmarjah pri Jelšah. — Javni shod. — Ustanovni občni zbor. — Preteklo nedeljo dopoldne se je vršil na dvorišču gostilne Habjan v Šmarjah pri Jelšah dobro obiskan shod narodno-socijalistične stranke, kateremu je predsedoval predsednik celjske okrožne organizacije in podžupan mesta Celja tovariš D. Žabkar. Kot prvi poročevalec je nastopil tov. Dobovišek, ki je razvil program narodno-socijalistične stranke in dokazal, da spadajo delavci, kmetje, obrtniki, mali trgovci in uradniki (torej vsi, ki na pošten način služijo kruh bodisi z rokami ali z glavo) edino in samo v narodno-socijalistično stranko. Nato je dobil besedo narodni poslanec tovariš Brandner, ki je govoril o razmerah v našem parlamentu. Povdaril je, da je na sedanjem slabem stanju in na velikem nezadovoljstvu, ki ga je med ljudstvom povsod dovolj, kriv na eni strani sedanji vladajoči režim (to so demokrati, radikali, muslimani in samostojni kmetje), na drugi strani pa nosijo krivdo tisti hrvatski poslanci, katerih je 61, ki ne vrše svoje poslanske dolžnosti in se obračajo s spomenicami na nam sovražno Italijo, namesto da bi šli v Beograd in se v parlamentu borili za pravice naroda. V tem slučaju bi sedanji krivični, protiljudski režim moral takoj pasti in sestavila bi se boljša vlada. Odločno je zavrnil propagando najnovejših republikancev, ki trdijo, da izvira vse zlo od monarhije in je dokazal, da to ni res. Nam narodnim socijalistom ni na tem, da se širi nezadovoljstvo, kakor je to slučaj pri tistih, ki spadajo med negativno opozicijo, marveč je naša iskrena želja, da se nezadovoljstvo odpravi v interesu naroda in v interesu velike Jugoslavije, zato vodimo borbo proti sedanjemu režimu in zahtevamo volitve. Zborovalci so pazno sledili izvajanjem vseh govornikov in so jim neprestano pritrjevali, nakar je tov. Žabkar shod zaključil.

Takoj po shodu se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije NSS za Šmarje in okolico. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Juro Cerovšek, posestnik, podpredsednik Ivan Anderluh, župan in posestnik, odborniki: Edvard Legvart, ključ. mojster in pos., Ludvik Fürst, posestnik, Anton Predikata, sodni oficijal, Franjo Koren, preglednik fin. kontrole.

Naročajte ‚Novo Pravdo'!

Tedenske novice.

Zaradi nepričakovanih ovir v tiskarni smo danes združili 2 številki na šestih straneh.

Prihodnji številki bodo priložene položnice za vse one naročnike, ki še lista niso plačali bodisi za nazaj, bodisi za tretje četrtletje. Prosimo, da se jih prav gotovo poslužite.

Narodno Socijalna Zveza v Ljubljani. Vabilo na letni delegatski zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 25. junija 1922 ob poldesetih dopoldne v prostorih Oblakove gostilne v Litiji. Dnevni red: 1. Nagovor in pozdrav predsednika. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo strokovnega tajnika. — 4. Poročilo blagajnika. — 5. Poročilo nadzorstvenega sveta. — 6. Volitev vodstva N. S. Z. — 7. Volitev upravnega odbora. — 8. Volitev nadzorstvenega sveta. — 9. Določitev upisnine in prispevki članov. — 10. Določitev časa prihodnjega zbora. — 11. Raznoterosti. Tovariši! Naš letošnji delavski zbor je še posebno velike važnosti, zato vsi na zbor! Za osrednji odbor NSZ: Alojz Treiber l. r., t. č. tajnik, Rudolf Juvan l. r., t. č predsednik.

Resen opomin vsem državnim nastavljencem. — Sedanji demokratsko-radikalni vladi bije zadnja ura. V svojih smrtnih krčih skuša, zvesta svojim kapitalističnim, nedemokratskim načelom, ovenčati svoje »delo« s tem, da popolnoma uniči državne uslužbence vseh kategorij. Pri tej grozni draginji, za katero se imamo zahvaliti edino paralističnim možganom sedanjih vladodržcev, pri tej grozni draginji, ki je narasla od lanskega leta sem za najmanj 100 odstotkov, pri tej grozni draginji, ko se ubogi uslužbenec s svojo družino ne more najesti niti suhega kruha, vlada občutno krči z maksimiranjem družinskih doklad že itak nezadostno plačo. To pa počenja ista vlada, ki se je povspela edino le s pomočjo državnih nameščencev na krmilo in katera bi bila morala že davno pasti, če je ne bi podpirali državni nastavljenci. In kako se je za vse to oddolžila? Najprej je s svojimi balkanskimi podpisi izpodkopala uslužbenstvu ves ugled pri ljudstvu, sedaj mu pa celo odreka pravico do življenja. Kaj takega mora storiti le skrajno brezvesten, propal človek ali pa — norec, ki ne ve, kaj dela. Oba ne spadata v človeško družbo. — Pa še ena nevarnost preti državnim uslužbencem. Ni nemogoče, da vas bo vlada tik pred svojim poginom obdarovala s skrpucalom kake pragmatike. ***Bodite torej previdni, strnite se potom svojih strokovnih organizacij v eno samo močno vrsto, pri volitvah pa obračunajte s svojimi zatiralci!***

Vprašanje poslanca Deržiča na gospoda ministra financ v zadevi tobačnega delavstva. — Po prevratu se je v vseh državnih podjetjih čutila nekaka nedisciplina med uslužbenci. Vzrok k temu je iskati v slabem gmotnem stanju uslužbencev, ki so preživeli vse strahote vojne in vsled pomanjkanja bili direktno v obupnem položaju. Tako se je že vsled omenjenega dejstva v tobačni tovarni v Ljubljani pripetilo nekaj slučajev, da so nekateri delavci in delavke bili zasačeni, ki so si brez dovoljenja prilastili male količine tobačnih izdelkov: cigar, cigaret. Uprava je postopala z vso strogostjo in je zadostovalo za odpust iz službe, ako se je pri preiskavi našlo le par cigaret. — Če tudi v polni meri uvažujem, da mora vsaka uprava predvsem preprečiti vsako prilastitev tuje imovine, bodisi še tako malenkostne vrednosti, vendar moram povdarjati, da so bile kazne preveč stroge in se je odpustilo dolgoletne uslužbence, ki so prej zvesto in pošteno delali, a se vsled bede in pomanjkanja dali zapejati k prepovedanim dejanjem. Ti siromaki so izgubili službo in pravico za starostno oskrbo in žive sedaj v največji bedi. — Ker se je sedaj o priliki poroke Nj. V. kralja izdala amnestija za sodnijsko obsojene državljane, smatram za svojo dolžnost opozoriti gospoda ministra, da je iz človeških in državnih ozirov potrebno, da se odslovitve iz državne službe v tobačni tovarni v Ljubljani podvržejo reviziji in se izda pomiloščenje vseh onih direktno malenkostnih slučajev, ki so gospodu ministru gotovo znani tako iz predstavk organizacij in posameznikov kakor tudi uprave same. Radi tega vprašam gospoda finančnega ministra: Ali je voljan izdati pomiloščenje za delav-

stvo v tobačni tovarni v Ljubljani? Prosim pismeni odgovor. — Beograd, 16. junija 1922. — Ivan Deržič, narodni poslanec.

Maksimiranje draginjskih doklad za uradnike. — Ugotovili smo pred kratkim, da namerava vlada — naša predobra, preskrbna mati — takoj po kraljevih poročnih slavnostih odlikovati vse uradnike, ki imajo nekaj več otrok s tem, da se jim ukinejo draginjske doklade za nekaj družinskih glav. O tem »zakonu« — pri nas je vsako nasilje od strani vlade zakon — se sedaj v Beogradu pridno razpravlja in obstoja upanje, da stopi ta »zakon« v veljavo s 1. julijem. Najprej so prišli »na red« nižji državni uslužbenci še pred kraljevo poroko, češ, teh se ne bojimo. Uradništvo se ne bo zanje potegnilo, je kalkulirala vlada in — prav je imela, ko je računala z uradniško indolenco. — Završelo je sicer v službabniških vrstah, toda če ni solidarnosti z uradništvom, je to le prazno strašilo. — Sedaj, si misli vlada, ki bi ji bilo celokupno razburjenje in mogoče še kaj hujšega pred kraljevo poroko jako neljubo, sedaj lahko pritisnemo še ostalo uslužbenstvo, uradnike ob zid, saj jim poduradniki in sluge že iz maščevanja za njihovo indolenco ne bodo hoteli pomagati pri eventualnih protestih. — Mogoče se vlada tudi sedaj ni uračunala, mogoče pa vendar! — Kajti znabiti pa pride vendar tudi uboga uradniška para gori do VII. razreda do spoznanja, da ne zasluži po 20 do 30 letnem sužbovanju toliko kot mladoletni pomožni delavec v kaki tovarni brez vsake predizobrazbe in brez vsakih izkušenj. Le bodimo odkritosrčni, želodec imamo naposled vsi enak, čeprav nekateri zagrizenci trdijo, da temu ni tako. Mogoče je res, da nimamo vsi istih drugih potreb, kar v splošnem sicer tudi ne drži, vendar se nam radi tega ni treba razburjati, ker za kake druge kot čisto animalske potrebe, t. j. preživljanje, ne zasluži niti najbolj kvalificirani delavec, še manj pa uradnik. — Želeli bi pač vsi, ročni in duševni delavci, da bi nam bilo mogoče vsakemu po svoje in s pomočjo drug drugega uživati vse dobrine napredka, ne pa dušiti svoj obup v — alkoholu, kar dela žal duševno zaostali delavec, kakor inteligent. Sicer žalosten pojav, pa resničen in — kar je najhujše — skoro da opravičen. — Kdo si more prihraniti toliko, da bi si n. pr. kupil obleko! Danes stane 1 m blaga K 1000—. Revež si ga ne more kupiti, če ima samo K 200.—. V petih mesecih bi si mogoče res s težavo prihranil K 1000.—, da bi si kupil 1 m blaga. Toda kaj mu to pomaga, ko stane med tem blago že K 2000.—! Tako je pri vsem! — Ljudje, tovariši sotrpini, delavci brez izjeme, vsi ki delate in nimate nič od tega, izpametujte se, strnimo se skupaj in videli boste, da ne bodo mogle piškave vlade pometati tako z nami kot se to godi sedaj v vsega bogati, a poštenja skrajno revni Jugoslaviji. — Da boste še bolje uvideli, kako se dela z nami, Vam povem sledeče: V bankrotni Avstriji dobiva neoženjeni uradnik IX. čin. razr., če se preračuni plača v zlate švicarske franke — mesečno *25 zlatih švicarskih frankov več kot pri nas* in v Nemčiji 28 švic. zlatnikov več kot v blaženi Jugoslaviji, mlzni kravi demokratsko-radikalne porodice. — Riba smrdi pri glavi, glava je vlada, torej na gnoj z njo pri prihodnjih volitvah!

Znak slabosti. — Demokrati jokaje in trepetaje vprašujejo v »Slov. Narodu«, ako res ni v Ljubljani ali kje drugje moža, ki bi bil v stanu združiti vse napredne stranke v volilnem boju proti klerikalcem. — Odgovarjamo: Med demokrati ga ni! Druge napredne stranke pa so si takega moža že našle! — Gospodje demokrati naj vedo, da je njihovo trkanje na prsa prepozno in pa prepad med nami veliko preširok, da bi ga tako lahko premostile. Obžalujemo, da moramo to povedati, je pa resnica, ki vas seveda boli, ali za vse to se prav lepo zahvalite svojim »mladinom« in »Jutru«.

Nesramno in lažnjivo obrekovanje. — »Slov. Narod« ve čisto natanko o »sklenjenem« paktu narodno socijalistične stranke s klerikalci na eni strani in o neodločnosti socijalnih demokratov na drugi strani. Vsaj tako je ta list te dni poročal. — Mi bi gospodo v demokratskem taboru to pot vnovič prosili za dostojnost v volilnem boju, ki se je takorekoč že pričel. K dostojnosti pa spada tudi to, da se javnosti poroča golo resnico in da se nasprotni stranki ničesar ne podtika. »Slov. Narod« je pa že pričel z lažjo in našo stranko obrekuje ter ji podtika pakt s klerikalci, o čemur so vsi demokrati dobro prepričani, da to ni res. — Ne bomo se izgovarjali, ker nimamo vzroka, ker naši somišljeniki dobro vedo, kaj stranka dela. Kako bomo pa paktirali s kako drugo stranko, bomo povedali javnosti mi sami. — Sigurno pa je, da bomo šli, ako bo treba z ono stranko, ki bo za nas manjše zlo.

Nimajo denarja! — Pri nas se dogajajo velika čuda. Da bi se izplačale nadure profesorjem trgovskih šol v Sloveniji, za to vlada nima denarja, dasi je po zakonu dolžna profesorje nagraditi za nadure, kar jim dolguje že od januarja meseca. Vlada pa je imela denar takoj, ko je šlo za pokojnino dvornega svetnika Kalteneggerja, kateri je poznan še iz prejšnjih časov kot velik preganjač Slovencev, posebno pa slovenskega šolstva. Dvorni svetnik Kaltenegger je bil penzijoniran od strani načelnika oddelka za prosveto g. Skaberneta in sicer bo dobival pokojnino od leta 1919 naprej, kar bo zneslo ogromne svote, skoro toliko, ako ne več, kolikor država dolguje trgovskošolskim profesorjem za nadure. Treba je povdarjati, da so se predniki g. Skaberneta odločno upirali prevzeti v penzijo takega človeka, kakršen je Kaltenegger in vsa javnost se bo zgražala, ko bo izvedela, kaj se je sedaj zgodilo. Torej za naše nasprotnike, za naše preganjače se najde vselej denar, za naše ljudi pa se niti tega ne izplača, kar jim država dolguje za nazaj in po zakonu. Kalteneggerja pa bi se, ako bi hoteli, prav lahko iznebili.

Koroški plebiscit izgubljen po krivdi naših slovenskih mladoliberalcev ali »Jutrovcev«? — Do tega zaključka prihaja danes vsakdo, kdor bere podrobnosti o škandalozni nacijonalni aferi o »koroškem svincu« v naših dnevnikih. Ako je to vse resnica, potem so nam vsem Slovencem jutrovci pritisnili na čelo znak izdajalcev lastnih krvnih bratov — Koroščev, kajti s tolikimi težkimi miljoni bi bil Korotan rešen in danes naš! Ako je vse to resnica, potem mora ljudstvo samo obračunati s takimi paraziti. Taki ljudje spadajo po vsej pravici na prvi drog. — In to ni samo edini greh! — Spominjajte se, kako smo zbirali za plebiscitni fond in rotili vlado, da naj pomaga. Vse, tudi vlada, je storila svojo dolžnost! Ali ob času, ko smo mi beračili in dajali, ko so dajali najsiromašnejši, da rešijo Koroško, pa so se našli, kakor pravijo, ljudje in basali milijone v jutrovske žaklje, ki nimajo dna! Ako je to res, kako izgledamo danes mi Slovenci napram bratom Srbom, katerim vedno predbacivamo korupcijo. — Ko človek vse to sliši, se mu nehote prične svitati in se vpraša: Od kod so jutrovci jemali te ogromne svote za napravo lastne tiskarne in njihovih listov »Jutra«, »Domovine«, »Delavskega lista« etc.? — Ako je vse to res, potem je odgovor jako enostaven: »To je prinesel koroški svinec«! — Zahtevamo od merodajnih činiteljev stroge preiskave, kateri bo ves narod posvetil največjo pažnjo, kakor tudi poslednjo sodbo.

Svinčene bombe eksplodirajo vedno hujše, smrad teh eksplozij se širi po celi Jugoslaviji, čutijo ga že celo v Beogradu tudi gospodje ministri. Zato ne marajo v svoji bližini prav nobenega Slovenca, celo ministra dr. Žerjava pehajo od sebe; domišljujejo si pač, da prav vsak Slovenec smrdi po koroških svinčenih bombah. — Mi bi želeli, da bi ta smrad že ponehal, a se nam želja ne bo izpolnila, ker gospod Ćiro Kamenarović napoveduje nadaljno ofenzivo, ki bo baje še jako huda in jutrovcem zelo, zelo neprijetna. Bombe — nove bombe bodo strahovite, tako pravijo oni, ki jim je znana snov, iz katere sestoje. — Ako ni drugače, naj bo, naj se boj dokonča. Potem bo mogoče mir. Saj je pa tudi potrebno, odpreti oči onim zaslepljencem, ki še danes molijo jutrovskega malika in pokazati vse lumpe v celi nagoti.

Jutrovci — mladodemokrati, izginite! Tako bo reklo ljudstvo pri prvih volitvah v zahvalo za vse klofute, ki mu jih mladini oskrbujejo v obliki novih volivnih zakonov, razpustov občinskih zastopov itd. itd. To bo boj, ki ga mladini se niso videli! Ljudstvo hoče z njim obračunati s tem, da jih bo pomandralo. Zato ni nikakor neopravičena odločna zahteva ljudskih mas po zedinjenju vseh političnih strank, ki so proti demokratskemu režimu, *v eno samo bojno volilno fronto.* Do tega bo tudi prišlo, ker bi stranka z drugačno taktiko prav gotovo izigrala in bi ostala stranka brez volilcev! — Tako je danes razpoloženje proti današnjemu režimu, ki so ga vsaj za naše kraje zakrivili naši mladodemokrati in samostojni kmetje z dr. Žerjavom in Pucljem na čelu.

Koliko je stala državno blagajno kraljeva poroka? — Po izjavi fin. min. dr. Kumanudija je izdala državna blagajna za kraljevo poroko 53 milijonov dinarjev. Lepo svotico je pa sigurno izdala tudi občinska blagajna Beograjska. — Poročnim slavnostim je prisostovalo četrt milijona ljudi, med temi 25.000 vojaštva.

Mejni spopad v Vojvodini. V obmejni vasi Zdali nad Subotico je prišlo te dni med našimi in madžarskimi mejnimi stražami do spopada in se je na obeh straneh streljalo s puškami in strojnicami. Na madžarski strani je bil ranjen en vojak. Incident se bo poravnal diplomatskim potom.

Dr. Šušteršič na povratku. — Iz precej zanesljivega vira izvemo, da je dr. Šušteršič s svojo rodbino na povratku v Ljubljano. — Do volitev ni pač daleč in jutrovci potrebujejo opore. — Dober tek! — Pozdravili ga bomo seveda tudi mi!

Na naslov g. vladnega komisarja mesta Ljubljane Dr. Senekoviča. — Prošlo zimo je bil dovoljen in od vlade odobren kredit za zgradbo oziroma razširjenje vodovoda na Vodovodni cesti in na Miju. Nastopilo je poletje, čas dela in gospodje drže roke križem. Prišla bo jesen in zima in ti kraji še ne bodo imeli vode! Vprašamo gospoda vladnega komisarja, ali hoče ukreniti vse potrebno, da se bo z delom takoj pričelo, da ljudje ne bodo trpeli pomanjkanja vode? — Mi ne vidimo prav nikagega vzroka, da se to zavlačuje in ljudi takorekoč šikanira. — Gospod vladni komisar, prosimo, ukrenite vse potrebno, da se s tem delom takoj prične. Sklepi bivšega občinskega sveta naj se brezpogojno realizirajo! — Ako se izvršujejo dela, za katere niti kredita ni, naj se tem bolj pospešijo ona, za katere je denar na razpolago.

Svoječasni prosilci za vodo.

Iz stranke.

Vrtna veselica »Bratstva« v Litiji. V nedeljo, 25. t. m. ob 3. uri popoldne se vrši na vrtu gostilne »pri Pošti« v Litiji javna vrtna veselica »Bratstva« iz Ljubljane. Na sporedu je nastop celokupnega tamburaškega zbora in dramatičnega odseka. Poleg tega je poskrbljeno za lepo zabavo, dobro pijačo in še boljša jedila. Že v naprej vabimo vse naše prijatelje, da pohite 25. v Litijo in posetijo prireditev naše mladine.

10. letnica Narodno-socijalne Zveze. Letos obhaja Narodno-socijalna Zveza v Ljubljani 10. letnico svojega obstoja in delovanja. To svojo obletnico proslavi NSZ o priliki delegatskega zbora v nedeljo, dne 25. junija t. l. v Litiji. Zato vabimo vse prijatelje Zveze, da se tega slavlja udeleže in s tem pokažejo svoje zanimanje za delavsko gibanje. Narodno-socijalna Zveza naj nadaljuje svojo pot naprej v dobrobit narodno zavednega delavstva. Naj živi NSZ! Naj živi narodni delavec!

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Glavni in odgovorni urednik:
Vladimir Kravos, uradnik, Ljubljana.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica štev. 6.

Carinsko posredovanje
izvršuje najtočneje in po zmernih cenah
„KOMPAS“
špedicijsko podjetje, informacijska pisarna v Celju, Razlagova ulica štev. 11.

M. Kuštrin
Ljubljana.
Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehniškimi in elektrotehniškimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in automobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne **„Walter Martiny“** Na razpolago je hydravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.
Centrala: **Ljubljana, Rimska cesta štev. 2.** Telefon št. 588. Brzojavi: **Kuštrin Ljubljana.**
Podružnice:
Ljubljana, Dunajska cesta 20. Telefon št. 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9. Telefon št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica štev. 3.

Zaloga čevljev **DRAGOTIN ROGLIČ, Koroška cesta 19, MARIBOR**
lastnega izdelka **komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.**

Delniška glavnica: K 20,000.000·—
Slovenska eskomptna banka
LJUBLJANA. Šelenburgova ulica štev. 1.
Rezervni zakladi: K 6,500.000·—
PODRUŽNICE: Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Telefoni št. 146, 458
Brzojavke: ESKOMPTNA

Jadranska banka Beograd
Delniška glavnica: Din 30,000.000·—
Rezerva: . . . Din 15,000.000·—
Naslov za brzojave: JADRANSKA.
Podružnice:
Celje. Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.
Delniška glavnica: Din 30,000.000—
Rezerva . . . . Din 15,000.000—
Naslov za brzojave: JADRANSKA.
Afiliirani zavod: FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortland Street, New-York City.